บทที่ ๑
บทนำ

ความสำคัญ ของวัดกระดังงาบุปผาราม

วัดกระดังงาบุปผารามเป็นวัดราษฎร์เป็นวัดมี่มีความเก่าแก่ ที่ชาวบ้านได้ร่วมกันสร้างขึ้นมาในอดีตราวสมัย กรุงศรีอยุธยา ตอนต้น สร้างขึ้นมาให้คู่กับหมู่บ้านสมัครและบ้านบางสักเหล็ก เป็นสิ่งที่น่าอัศจรรย์ใจอย่างยิ่ง ที่ชาวบ้านในสมัยก่อนสามารถสร้างวัดขนาดใหญ่ได้ สาเหตุน่าจะมาจากการสมัครสมานสามัคคีกันโดยร่วมแรงกันสร้าง เป็นวัดที่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีเจ้าอาวาสหลายรูปแต่ละรูปล้วนมีชื่อเสียงในเรื่องของปลุกเสกวัตถุมงคลต่าง ๆ ภายในวัดมีโบราณสถานที่เก่าแก่และน่าสนใจแก่การศึกษาและมีต้นยางเก่าแก่อายุนับร้อยปี ภายในวัดมีเจดีย์ทรงระฆังคว่ำคาดว่าอยู่ในสมัยอยุธยาและมีวิหารมหาอุ ตม์ โบสถ์มหาอุ ตม์ การสร้างรูปแบบมาจากสมัยอยุธยา[Ò] มีประวัติเกี่ยวข้องทางประวัติศาสตร์ ซึ่งถือว่าเป็นวัดที่มีความเก่าแก่พอสมควร[Ó]

นิยามคำศัพท์

คำว่า ประวัติ หมายถึง เรื่องราวความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นตำนาน[Ô]

คำว่า วัด หมายถึง สถานที่ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งปกติมีพระอุโบสถ พระวิหาร พระเจดีย์ รวมทั้งมีพระภิกษุสงฆ์อยู่อาศัย[Õ]

คำว่า กระดังงา การทำให้ เกิดเสียงดังไปไกล เมื่อกระดังนั้น มีความคล้องจองกับ "กระดังงา" ชาวไทยโบราณ เชื่อว่า ชื่อกระดังงานั้น มีความหมายที่ดี และยังถือได้ว่า เป็นต้นไม้ที่มีชื่อ เป็นสิริมงคลอีกชนิดหนึ่ง[Ö]

คำว่า บุปผาราม หมายถึง สวนดอกไม้ หรืออารามแห่งดอกไม้[×]

คำว่า โบราณสถาน หมายถึง ที่เป็นของโบราณ เช่น อาคารสถานที่ที่มีมาแต่โบราณ แหล่งโบราณคดี เช่น เมืองโบราณ วังโบราณ คุ้มเก่า เจดีย์[Ø] ฯลฯ

[Ò] เรื่องจากเว็บเดียวกัน

[Ó] http://www.watkradungngabuppharam.com/ประวัติ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

[Ô] http://www.baanjomyut.com/library/hist.html

[Õ] http://www.phuttha.com

[Ö] http://www.paisarn.com/tree/tree06.htm.

[×] www.sukhaparb.com/index.php?mo=3&art=622941.

[Ø] http://www.thaigoodview.com/node/18398.

เจดีย์ หมายถึง สิ่งก่อสร้างหรือสิ่งของที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นที่เคารพบูชาระลึกถึง[Ù]

โบสถ์ หมายถึง สถาปัตยกรรมที่ใช้เป็นสถานที่พระสงฆ์ประชุมกันทำสังฆกรรมต่างๆ[Ú]

วิหาร หมายถึง อาคารประดิษฐานพระพุทธรูปคล้ายเป็นที่ประทับของพระพุทธเจ้า คู่กับอุโบสถ แต่ไม่มีวิสุงคาม[ÒÑ]

ประเด็นที่สำคัญ

เนื่องจากผู้วิจัยค้นคว้าเป็นเจ้าอาวาสรูปปัจจุบันและคนทั่วไปไม่ทราบประวัติและสิ่งปลูกสร้างโบราณถาวรวัตถุที่สำคัญของวัดกระดังงา การศึกษาเรื่องนี้เป็นแนวทางในการเผยแพร่ข้อมูล ให้คนภายนอกได้รู้จักวัดกระดังงามากขึ้น และยังเป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา และยังมีอดีตเจ้าอาวาสรูปก่อน ๆ ถือได้ว่าเป็นพระเกจิชื่อดัง ที่ชาวบ้านนั้นให้ความเคารพนับถือกันอย่างมาก เช่น หลวงพ่อจีน ที่มีวาจา ศักดิ์สิทธิ์ ถ้าพูดว่าใครแล้วจะเป็นไปตามคำพูดของท่านเป็นต้น

จุดมุ่งหมาย

๑ . เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมาของวัดกระดังงา ฯ เพื่อการศึกษาให้อนุชนรุ่นหลังรู้คุณค่า ของความเป็นมาและศึกษาเชิงประวัติศาสตร์

๒ . เพื่อเปรียบเทียบวัดแต่ละวัดถึงความแตกต่างในทัศนคติ

ขอบเขต

ผู้ศึกษาได้ค้นหาข้อมูลและเรียบเรียงข้อมูลจากประวัติวัดกระดังงาบุปผาราม จาก พระไตรปิฎก และตามหนังสือเอกสารต่างที่เกี่ยวกับวัดกระดังงา ฯ ศึกษาจากผู้มีความรู้ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศึกษาจากผู้สูงอายุที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นรุ่น ๆ จนถึงปัจจุบัน

ความคาดหวัง

๑. เพื่อทราบเรื่องราวความเป็นมาประวัติของวัดของวัดกระดังงาบุปผาราม

๒. เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๓. เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาต่อไป

....

[Ù] http://th.wikipedia.org/wiki.

[Ú] http://tuntima.blogspot.com/2007/09/blog-post_29.

[ÒÑ] http://th.wikipedia.org/wiki/%.

บริเวณโบราณสถาน ในยามกลางวัน

ในยามเย็น

ภาพบริเวณวัด

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประวัติวัดกระดังงาปุบผาราม เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของวัดกระดังงาบุปผาราม เพื่อการศึกษาให้อนุชนรุ่นหลังรู้คุณค่าความเป็นมาของการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำเสนอหัวข้อต่อไปนี้

๒.๑ ความหมายของคำว่า " วัด "

๒.๑.๑ วัดโดยทั่วไปนิยมแบ่งเขตพื้นที่ภายในออกเป็น ๓ ส่วนใหญ่ๆ คือ

๒.๒ ประวัติความเป็นมาของวัดกระดังงาปุบผาราม

๒.๒.๑ ประวัติอดีตเจ้าอาวาสวัดกระดังงา ฯ

๒.๓ ความสำคัญและความเป็นมาของโบราณสถาน

๒.๓.๑ ประเภทของเจดีย์และความสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

๒.๓.๒ ประวัติความเป็นมารูปแบบเจดีย์ทรงระฆัง

๒.๔ ประโยชน์และความสำคัญของ โบสถ์และวิหารวิหาร

๒.๕ บทสรุป

๒.๑ ความหมายของคำว่า "วัด"

"วัด" โดยทั่วไปหมายถึง สถานที่ทาง ศาสนาสำหรับประกอบศาสนพิธีต่างๆรวมทั้งเป็นที่พำนักของสงฆ์และนักบวช ส่วนคำว่า "วัดไทย"หมายถึงวัดทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทนอกจากนี้ ในปัจจุบันยังหมายความรวมถึงวัดที่ชุมชนชาวไทยไปสร้างไว้ในต่างประเทศเพื่อเป็นที่พำนักของพระสงฆ์ไทยที่ไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาและเป็นสถานที่ประกอบศาสนพิธีของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่อาศัย อยู่ในประเทศนั้นๆ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงวัดไทยเฉพาะที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น

วัดไทย มีพัฒนาการมาตั้งแต่สมัยที่พระสงฆ์นำเอาพระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียเข้ามาเผยแผ่ยังดินแดนที่เป็นสยามประเทศ ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๘ - ๑๐หรือตอนต้นสมัยทวารวดี พระสงฆ์ที่เดินทางเข้า มาเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นเมื่อไปถึงเมืองใดๆ และได้มีโอกาสเผยแผ่สั่งสอนผู้คนให้รู้จักเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา และศรัทธาเชื่อถือในพระธรรมคำสั่งสอนเป็นที่มั่นคงแล้ว พระสงฆ์ก็จะจัดการให้มีวัดขึ้น เป็น "ศาสนสถาน"สำหรับเป็นที่พำนักและ ปฏิบัติ

ธรรมของพระสงฆ์ รวมทั้งเป็นสถานที่สำหรับแสดงธรรมแก่ผู้คนในเมืองนั้นๆให้พระพุทธศาสนามั่นคงถาวรต่อมาเป็นลำดับ[๑๑]

วัด เป็นสถานที่ทางศาสนา ตามปกติแล้วจะมีเสนาสนะและอาคารถาวรวัตถุต่างๆเป็นที่พำนักอาศัยศึกษาปฏิบัติพระธรรมวินัย และประกอบศาสนกิจของพระภิกษุ สงฆ์ตลอดจนเป็นที่บำเพ็ญกุศลต่าง ๆนอกจากนี้วัดยังเป็นศูนย์กลางบริการทางการศึกษาและทางสังคมรวมทั้งเป็นแหล่งส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณี วัดทั้งหลายมีฐานะทางกฎหมาย คือเป็นนิติบุคคลเท่าเทียมกัน แต่ในทางพระวินัยมีฐานะแตกต่างกัน ดังนั้นตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้จำแนกวัดออกเป็น ๒ ชนิด คือ สำนักสงฆ์และวัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา

- **สำนักสงฆ์** คือวัดที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศตั้งวัดแล้วแต่ยังไม่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา รวมถึงวัดที่ ได้รับพระบรมราชานุญาติตามพ.ร.บ. ลักษณะปกครองสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑และวัดที่สร้างขึ้นก่อน ร.ศ. ๑๒๑ (พ.ศ. ๒๔๔๕) ซึ่งยังไม่ได้ รับพระราชทานวิสุงคามสีมาด้วย นับว่าเป็นวัดที่สมบูรณ์ทางกฎหมาย

- **วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา** หมายถึง “อาราม” ตามที่ได้เคยบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ลักษณะปกครองสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ เป็นวัดที่เลื่อนฐานะมาจากสำนักสงฆ์ โดยได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เพื่อประโยชน์แก่สังฆกรรมตามพระธรรมวินัยสำหรับพระสงฆ์นับว่าเป็นวัดที่สมบูรณ์ด้วยฐานะทั้งทางกฎหมายและทางพระธรรมวินัยทุกประการ

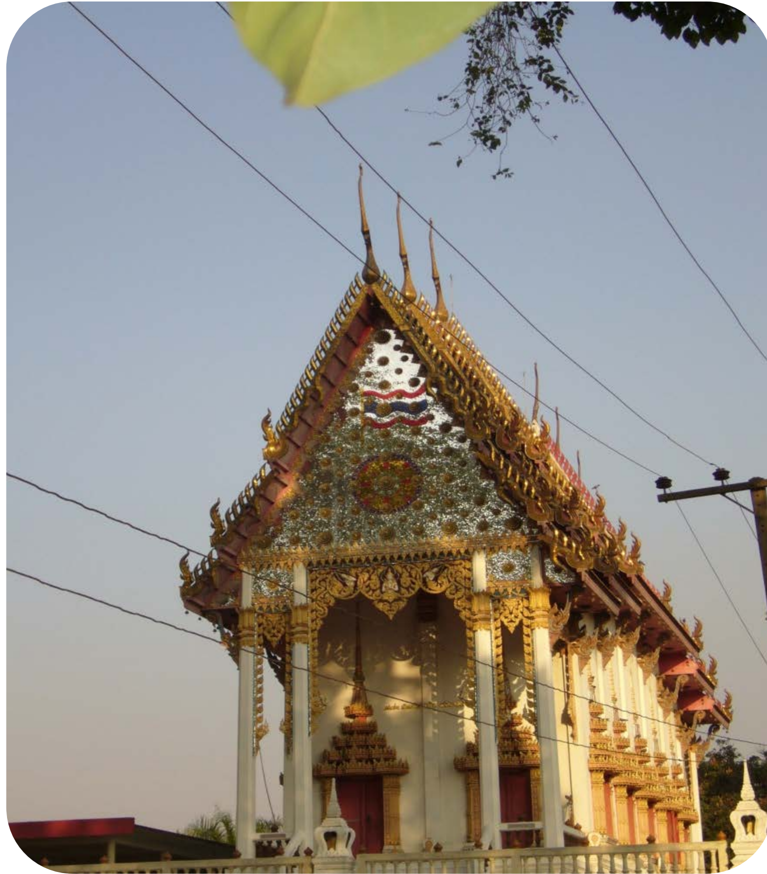
วัด หมายถึง สถานที่ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งปกติมีพระอุโบสถ พระวิหารพระเจดีย์ รวมทั้งมีพระภิกษุสงฆ์อยู่อาศัยคำว่า“วัด”เป็นคำเรียก ชื่อศาสนสถานแบบคำไทย โดยที่มาของคำว่า “วัด” นี้ ยังไม่มีข้อยุติ ด้วยบางคนอธิบายว่า มาจากคำว่า “วตวา” ในภาษาบาลี แปลว่าเป็นที่สนทนาธรรมบ้างก็ว่ามาจาก“วัตร” อันหมายถึงกิจปฏิบัติหรือหน้าที่ของพระภิกษุที่พึงกระทำ หรือแปลอีกอย่างว่าการจำศีลซึ่งวัด(วัตร) ตามนัยยะนี้จึงน่าจะหมายถึงสถานที่ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ใช้เป็นที่จำศีลภาวนาหรือสถานที่ที่พระภิกษุสงฆ์ใช้ปฏิบัติภารกิจที่พึงกระทำนั่นเองแต่ก็มีบางคนสันนิษฐานว่ามาจากคำว่า “วัดวา” อันหมายถึงการกำหนดขอบเขตของดินแดนที่สร้างเป็นศาสนสถานเพราะวัดกับวามีความหมายอย่างเดียวกัน คือการสอบขนาด หรือปริมาณของสิ่งต่างๆ เช่นความยาว ความกว้าง เป็นต้น วัดในนัยยะอย่างหลังนี้จึงหมายถึง พื้นที่

แต่เดิมครั้งพุทธกาลนั้น มีการใช้คำว่า “อาราม” เป็นคำเรียกชื่อศาสนสถานในทางพุทธศาสนาที่ใช้เรียกเสนาสนะที่มีผู้ศรัทธาถวายพระพุทธองค์ในระยะแรกๆเช่น “เชตวนาราม” หรือชื่อเต็มว่า“เชตวเนอนาถบิณฑิกสสอาราเม ”ซึ่งมีความหมายว่า “สวนของอนาถบิณฑที่ป่าเชต ” หรือ

---

[๑๑] http://kanchanapisek.or.th/cgi-bin/show2.cgi/kp6/BOOK28/pictures/l28-16 วันที่๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

“เวฬุวนาราม” หรือ **“บุปผาราม”**เป็นต้น โดย “อาราเม” หรือ “อาราม” ในคำอ่านของไทยแปลว่า สวนนอกจากนี้ในเวลาต่อมายังมีคำที่ใช้เรียกอีกอย่างว่า “วิหาระ” หรือ “วิหาร”[òó]

ภาพถ่ายอุโบสถวัดกระดังงาปุบผาราม(หลังปัจจุบัน) ถ่ายภาพวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

๒.๑.๒ วัดโดยทั่วไปนิยมแบ่งเขตพื้นที่ภายในออกเป็น ๓ ส่วนใหญ่ๆ คือ

๑. เขตพุทธาวาส

๒. เขตสังฆาวาส

๓. เขตธรณีสงฆ์

òó http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94"วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

๑. เขตพุทธาวาส หมายถึง เป็นพื้นที่สำหรับพระสงฆ์ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นเสมือนสัญลักษณ์แห่งสถานที่ประทับขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะคำว่าพุทธาวาส

มีความหมายเป็น สถานที่ประทับของพระพุทธเจ้า (พุทธาวาส = พุทธะ+อาวาส) เขตพุทธาวาสมักประกอบด้วยสถาปัตยกรรมหลักสำคัญๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธองค์และพิธีกรรมต่างๆ คือ

๑. พระเจดีย์ พระมณฑป พระปรางค์ : อาคารที่สร้างเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางหลักของวัด

๒. พระอุโบสถ : อาคารที่ใช้ประกอบพิธีกรรมในการทำสังฆกรรม

๓. พระวิหาร : อาคารที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาระหว่างพระสงฆ์และฆราวาส

๔. เจดีย์ (มณฑป, ปรางค์) ราย เจดีย์ (มณฑป, ปรางค์)ทิศ : อาคารที่ใช้บรรจุอัฐิ หรือประกอบเพื่อให้ผังรวมสมบูรณ์

๕. หอระฆัง : อาคารที่ใช้เป็นเครื่องตีบอกเวลาสำหรับพระภิกษุสงฆ์

๖. ศาลาต่างๆ เช่น

ศาลาราย : อาคารที่ใช้เป็นที่นั่งพักของผู้มาเยือน

ศาลาทิศ : อาคารที่ใช้ล้อมอาคารสำคัญสำหรับให้คฤหัสถ์นั่งพัก หรือประกอบเพื่อให้ผังรวมสมบูรณ์

๗. พระระเบียง : อาคารที่ล้อมอาคารหลักสำคัญหรือล้อมแสดงขอบเขตแห่งพุทธาวาส

๘. พลับพลาเปลื้องเครื่อง : อาคารที่ใช้สำหรับเป็นที่พระมหากษัตริย์เปลี่ยนชุดฉลองพระองค์ในวาระที่ทรง เสด็จพระราชดำเนินเพื่อบำเพ็ญพระราชกุศล

พระเจดีย์ พระปรางค์ และพระมณฑป ถือเป็นอาคารที่สำคัญที่สุดในฐานะหลักประธานของวัด จึงมักถูกวางตำแหน่งลงในผังตรงส่วนที่สำคัญที่สุดของเขตพุทธาวาส เช่น บริเวณกึ่งกลางหรือศูนย์กลางหรือแกนกลางของผัง อาคารสำคัญรองลงมากลุ่มแรกคือ พระอุโบสถและพระวิหาร ซึ่งอาคารทั้ง ๒ ประเภทนี้มักใช้ประกอบคู่กันกับพระเจดีย์เสมอ หรืออาจใช้ประกอบร่วมกันทั้ง ๓ ประเภท คือ พระอุโบสถ พระเจดีย์ และพระวิหาร ทั้งนี้เนื่องเพราะอาคารทั้ง ๒ ใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา พระอุโบสถหรือพระวิหารจึงมักวางทางด้านหน้าของพระเจดีย์เสมอในลักษณะของแนว แกนดิ่ง เพื่อว่าเวลาประกอบพิธีกรรม ทุกผู้ทุกนาม ณ ที่นั้นจะได้หันหน้าไปยังพระองค์และถึงแม้ว่าบางครั้งจะมีการใช้ประกอบร่วมกันทั้ง ๓ อย่างก็ตาม อาทิเช่น พระวิหารวางด้านหน้าสุด มีพระเจดีย์อยู่กลาง และพระอุโบสถอยู่ด้านหลัง ตัวพระอุโบสถด้านหลังนั้น ก็มักจะหันส่วนหน้าของอาคารไปทางด้านหลังด้วยเพื่อว่าเวลาที่เข้าไปทำสังฆกรรม จะยังคงสามารถหันหน้าเข้าสู่องค์พระเจดีย์ได้เช่นเดียวกันอย่างไรก็ตามตำแหน่งของอาคารก็ไม่มีข้อกำหนดเป็นกฎเกณฑ์ตายตัวเสมอไป (ยกเว้นพระเจดีย์ ที่ยังคงตั้งอยู่ในตำแหน่งหลัก) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวความคิดและคตินิยมของแต่ละสมัยเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับอาคารประเภทอื่นๆ เช่น พระ

ระเบียง ศาลาราย จะปรากฏร่วมในผังในลักษณะอาคารรองกลุ่มที่ ๒ ซึ่งเป็นเพียงองค์ประกอบที่สร้างให้ผังมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะในแง่ของประโยชน์ใช้สอย หรือในเชิงความหมายของสัญลักษณ์ตามคติความเชื่อก็ตาม โดยมักปรากฏในลักษณะที่โอบล้อมกลุ่มอาคารหลักประธานสำคัญเหล่านั้น

พระอุโบสถ ชื่อเรียกอาคารซึ่งใช้เป็นสถานที่เฉพาะสำหรับพระภิกษุสงฆ์ทำสังฆกรรม คำว่า “อุโบสถ” มีความหมายที่เกี่ยวเนื่องกับทางพระพุทธศาสนาใน ๔ ลักษณะ คือ

๑. หมายถึงวันพระ ซึ่งเป็นวันที่พระสงฆ์และคฤหัสถ์มาประชุมกันเพื่อแสดงธรรมและรับฟังธรรม

๒. หมายถึงการแสดงพระปาฏิโมกข์ของพระสงฆ์ตามพระธรรมวินัยทุกๆ ๑๕ วัน

๓. หมายถึงการรักษาศีล ๘ ของเหล่าฆราวาสในทุกๆวันพระ

๔. หมายถึงสถานที่ซึ่งพระสงฆ์ทำสังฆกรรม ร่วมกัน

คำว่าอุโบสถจึงเป็นการรวมเอาความหมายของพิธีกรรมมาใช้เรียกสถานที่ซึ่ง ใช้ทำพิธีกรรมนั้นๆ เดิมทีเรียกกันว่า “โรงพระอุโบสถ” แต่ต่อมาเรียกให้สั้นเข้าว่า “พระอุโบสถ” และในที่สุดก็เรียกกันเป็นภาษาปากว่า “โบสถ์” ในบางพื้นที่ก็มีคำเรียกพระอุโบสถด้วยชื่ออื่น เช่น ภาคอีสาน เรียกว่า “สิม” ซึ่งที่จริงแล้วก็มีความหมายใกล้เคียงกัน เพราะ “สิม”กลายเสียงมาจากคำว่า “สีมา” ที่หมายถึงพื้นที่ที่ใช้ทำสังฆกรรมนั่นเอง

ขนาดและรูปแบบของพระอุโบสถไม่มีกำหนดไว้ในพระวินัย เพราะพระวินัยกำหนดสีมาให้เป็นเครื่องกำหนดขอบเขตสำหรับทำสังฆกรรม ส่วนพระอุโบสถเป็นเพียงอาคารที่สร้างคร่อมพื้นที่สีมาเพื่อกันแดดกันฝน พระอุโบสถในยุคต้นๆนี้มักมีขนาดเล็กมาก บางแห่งจุพระสงฆ์ได้ไม่เกิน ๑๐ รูป (เช่นเดียวกับ “สิม” ในแถบอีสานที่มีขนาดเล็กมาก) ในสมัยโบราณนั้นถึงแม้จะมีการสร้างวัดเป็นจำนวนมากมาย โรงพระอุโบสถ อีกสาเหตุหนึ่งน่าจะมาจากการที่คนนิยมสร้างวัดขึ้นก็เพียงเพื่อใช้เป็นที่เก็บรักษาอัฐิธาตุของบรรพบุรุษเท่านั้น โดยมีการสร้างพระสถูปเจดีย์ขึ้นเพื่อบรรจุพระบรมธาตุหรือศาสนวัตถุสำคัญไว้ ส่วนบน แล้วบรรจุอัฐิธาตุของผู้เป็นต้นสกุลหรือสมาชิกในสกุลไว้บริเวณส่วนล่างของ พระเจดีย์นั้น พร้อมทั้งสร้างพระวิหารไว้ด้านหน้าพระเจดีย์เพื่อใช้เป็นที่สำหรับให้เครือ ญาติทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ ซึ่งวัตถุประสงค์เหล่านี้ล้วนไม่เกี่ยวข้องกับการทำสังฆกรรมของพระสงฆ์

ประเภทของพระอุโบสถ

ในวิถีธรรมเนียมปฏิบัติของไทย นิยมสร้างพระอุโบสถอยู่ ๒ ประเภท คือ

๑. พระอุโบสถในน้ำ หรือเรียกอย่างภาษาปากว่า “โบสถ์แพ” หรือ “โบสถ์น้ำ”หมายถึงพระอุโบสถที่สร้างขึ้นในน้ำ เพื่อใช้น้ำเป็นสิ่งกำหนดเขตแดนเพื่อทำสังฆกรรม

๒. พระอุโบสถบนบก หมายถึงพระอุโบสถที่สร้างขึ้นบนผืนดินมีการกำหนดเขตสีมาด้วยใบเสมา เป็นแบบอย่างที่พบเห็นได้ทั่วๆไป

ภาพอุโบสถมหาอุตม์ วัดกระดังงาปุบผาราม(หลังเก่า) ถ่ายภาพวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๔

ประวัติความเป็นมาวัดกระดังงาบุปผาราม

ตั้งอยู่เลขที่ ๘๐ หมู่ ๖ ถนนสายสิงห์บุรี – ชัยนาท ตำบลบางกระบือ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เนื้อที่อันเป็นที่ตั้งของวัด มีเนื้อที่ ประมาณ ๒๗ ไร่ ๓ งาน ๓๘ ตารางวา ที่ธรณีสงฆ์ มี ๑ แปลง

วัดกระดังงาบุปผาราม สร้างขึ้นครั้งแรก ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น โดยตามสภาพที่มีหลักฐานปรากฏชัดในปัจจุบัน คือ วิหารมหาอุ ตม์ ด้านในมีพระพุทธรูปปูนปั้น อันศักดิ์สิทธิ์ ๒๒ องค์ ลักษณะแบบมอญ แต่เดิมองค์พระมีสีเหลือปนเทาบางแห่งสีขาวอมชมพู พระโอษฐ์สีแดง บางท่านเรียกว่า หลวงปู่อึ่ง ความสำคัญตามตำนาน คือ มีไว้สำหรับปลุกเสกของในค ราวออกรบ มีทางเข้าแต่ไม่มีทางออก ลักษณะทรงไทยสมัยอยุธยาตอนต้น ก่ออิฐฉาบผนังทึบ มีช่องแสง ๓ ช่อง ทั้งสองด้าน กว้าง ๑๖ เมตร ยาว ๒๒ เมตร มีกำแพงแก้วก่ออิฐทึบ ล้อมรอบ สูงประมาณ ๑.๕๐ เมตรเศษ ตลอดเจดีย์ พระอุโบสถ สมัยหลวงปู่อึ่งท่านได้ สร้างบูรณะปฏิสังขรณ์วัด เกิดสงครามพม่า สงครามจีนฮ่อ และท่าน....

ได้แตกทัพไปมรณภาพที่เมืองเหนือ ผู้เล่าจำจังหวัด และพ.ศ. ไม่ได้ บริเวณวัดมีต้นไม้นานาพันธ์หลากหลายชนิด เช่นต้น กระดังงา มีอยู่มากมายส่งกลิ่นหอม ละมุดสีดา มะม่วง มะพร้าว ชมพูนุช ต้นตาล ต้นนางแอ ต้นมะพูด ต้นยางนา (ซึ่งมีให้เห็นในปัจจุบัน) ผู้เล่าๆ สืบต่อๆ กันมา.....

---

[๑๑] http://www.watkradungngabuppharam.com/

ในสมัยนั้น ความศักดิ์สิทธิ์นั้นเพียงแต่เอาน้ำ บอกเล่าตามอธิษฐานตามความปรารถนาก็จะประสบผลสำเร็จ ใช้กันทั้งหมู่บ้านในสมัยนั้น ถัดจากวิหารประมาณ ๒ เมตร มีเจดีย์ประธานทรงระฆังคว่ำรูปแบบลังกา ด้านบน มีลานประทักษิณย่อมุมไม้สิบสอง เสาหาร ปล้องไฉน ปรียอด สมัยกรุงศรีอยุธยา สูงโดยประมาณ 20 เมตร คล้ายกับเจดีย์ยุทธหัตถีที่สุพรรณบุรีแต่องค์เล็กกว่า มีซุ้มจระประดิษฐานพระพุทธรูปทั้ง ๔ ทิศ อยู่ตรงกลางองค์ระฆัง เล่าสืบต่อกันมาว่า.....ครั้งหนึ่ง..... สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้มาพักทัพอยู่สถานที่แห่งนี้ ทหารเอกได้ล้มป่วยจาการสู้รบและเสียชีวิตลง จึงฝังร่างไว้ ณ สถานที่แห่งนี้ ก่อนที่พระองค์จะขึ้นไปเมืองพิษณุโลก และได้รับสมัครไพร่พลจากชาวบ้าน (ปัจจุบันคือบ้านสมัคร หมู่ ๘ ด้านใต้ของวัด) ได้นำอาวุธ เช่นมีด ขวานจากบ้านบางสักเหล็ก (ปัจจุบันคือบ้านบางสักเหล็ก หมู่ ๖ ด้านเหนือของวัด)

บูรณะปฏิสังขรณ์มาแล้วครั้งหนึ่ง **โดยคณะพ.อ.พิเศษพล ราชประสิทธิ์** เมื่อ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๕ กล่าวว่า ประวัติผู้สร้างเป็นทหารเอกของพระมหาธรรมราชาธิราช พระราชบิดาของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สร้างขึ้นไว้เป็นอนุสรณ์การถ่ายบาปจากการรบ การฆ่าผลาญชีวิตกัน เป็นที่รวมอัฐินักรบของบรรพบุรุษ ท่านได้ลาบวชที่วัดเป็นพระสงฆ์ที่วัดกระดังงาแห่งนี้ รู้จักกันในนาม “หลวงพ่ออึ่ง” ในสมัยนั้น ปัจจุบันยังมีรูปปั้นประดิษฐานอยู่ในวิหาร มหาอุตม์ ใกล้ๆ กับเจดีย์ประธานใหญ่องค์นี้ด้วย ระหว่างปี พ.ศ.๒๑๑๒ – ๒๑๓๓

เจดีย์ ... เป็นสัญลักษณ์ของความสงบสุข ,ความเจริญ ,ความเสียสละ ,ความสามัคคี ,ความมั่นคงศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ แสดงถึงความมีบุญวาสนาบารมี ของผู้สร้างความสมบูรณ์ ความสำเร็จ ความมีฐานะ ความรู้ความสามารถ ฯลฯ ความแข็งแรง ทนทาน คงสภาพอยู่มาจนถึงปัจจุบันขณะนี้ ๕๐๐ กว่าปีเศษ[๑๑]

ถัดจากจากเจดีย์ประมาณ 10 เมตร มี “ พระอุโบสถ ” หลังเก่า มีมาแต่เดิมเช่นเดียวกัน โดยไม่ทราบแน่ชัดว่าสร้างในสมัยใด ด้านข้างอุโบสถหลังเก่าด้านทิศใต้มี “พลับพลา” ที่ประทับตั้งเด่นอยู่ปรากฏเป็นหลักฐานแต่ไม่ทราบว่าสร้างไว้เพื่อประโยชน์อะไร “เสาหงส์” อยู่ถัดมาด้านทิศใต้ของวิหารเดิมเป็นเสาคู่อยู่หน้าศาลาหลังเก่า (ปัจจุบันปั้นทดแทนของเดิม ๑ ต้น) ด้านทิศใต้มีอุโบสถเป็นลักษณะทรงไทย 2 ชั้น ที่เรียกว่า “โบสถ์อยู่บนศาลา” กว้าง 18 เมตร ยาว 38 เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ มีลักษณะเป็นอาคาร ๒ ชั้น ทรงไทย พระประธานในอุโบสถ มีลักษณะปางมารวิชัย

---

[๑๑] จากหนังสือศูนย์รักษาความปลอดภัย ๑๗ รามอินทรา บางเขน กทม. พ.อ.พล ราชประสิทธิ์ สง.ลว. กอง ๖ ศรภ. โทร. ๕๒๑๐๑๓๐ ต่อ ๒๘๖ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๒๕

ประวัติอดีตเจ้าอาวาสวัดกระดังงาปุบผาราม ๑๔ รูป มีดังนี้

ประวัติความเป็นมาของอดีตเจ้าอาวาสวัดกระดังงาปุบผารามที่ปรากฏตามหลักฐานและคำบอกเล่าของาชาวบ้านในเขตพื้นที่วัด บางรูปก็มีประวัติ บางรูปก็ไม่มีประวัติ เพราะอันเนื่องมาจากสาเหตุ ไม่ได้มีการจดบันทึกเอาไว้และบางคนก็เกิดไม่ทัน ดังนั้นจึงมีรายชื่อและประวัติบางรูปที่ปรากฏต่อไปนี้

๑. ตั้งแต่สมัยหลวงปู่อึ่ง เกิดสงครามจีนฮ่อและท่านได้มรณภาพที่เมืองเหนือ

๒. หลวงปู่จีนท่านเป็นสมภารสืบต่อมาท่านมีวิชาอาคมแก่กล้าในสมัยนั้นมีอิทธิปาฏิหาริย์ท่านยังมีสมณศักดิ์เป็นถึงเจ้าคณะแขวง จนเป็นที่เรื่องลือของคนในสมัยนั้นท่านมีปาฏิหาริย์เพราะได้เคยทดลองลูกวัดของท่านหลายครั้ง จนกระทั่งท่านจะพูดอะไรก็เป็นเช่นนั้น เพราะสมัยนั้นการคมนาคมเป็นทางเรือโยง เรือผ่านหน้าวัดมาเสียงเรือดังมากจนหลวงพ่อทนไม่ไหวเลยท่านได้พูดว่าเดี๋ยวเครื่องมันดับ พอหลวงปู่พูดจบคำ เรือนั้นก็ดับทันที และจนเป็นที่เรื่องลือของคนในสมัยนั้นว่าหลวงปู่จีนท่านมีอภินิหารมาจนถึงปัจจุบันท่านได้ดลจิตใจให้ประชาชนชาววัดกระดังงาบุปผารามหล่อรูปของท่าน ไว้เป็นที่สักการบูชา นอกจากนั้นท่านยังมี **"บาททองเหลือง ใบใหญ่ สมัย ร.๕. จารึกว่าเมื่อเสด็จพระราชดำเนินประเทศยุโรป รัตนโกสินทรศก ครั้ง ๑๒๖** เป็นหลักฐานอยู่ในปัจจุบัน และยังมีของอื่นอีกมากมาย แต่ ปัจจุบันเหลือเพียงบาตรใบเดียว ท่านได้มรณภาพไปเมื่อ พ.ศ. เท่าไรไม่มีใครทราบปัจจุบันรูปหล่อของท่านประดิษฐ์สถานในมณฑปไว้เป็นที่สักการะ

๓. สมัยหลวงปู่รื่นเป็นทหารไปรบในสมัยสงครามจีนฮ่อ ภายหลังเสร็จจากสงครามอุปสมบทในสมัย หลวงปู่จีนท่านมีฝีมือในการทำไฟพะเนียงในสมัย รัชกาลที่ ๕

๔. หลวงปู่เทียน

๕. หลวงปู่อ่อง

๖. พระมหาฟ้อน

๗. หลวงปู่คล้อย

๘. พระอาจารย์แถบ

๙. พระอาจารย์หลี

๑๐. พระอาจารย์ลอย ราว พ.ศ. ๒๔๗๑

๑๑. พระอาจารย์พริ้ง

๑๒. พระอธิการสละ ปรกฺขโม (นันทรักษ์) ประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๘ (ไม่ทราบประวัติ)

๑๓. พระครูใบฎีกาบุญมา ปุญฺญาคโม ประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ – ๒๕๑๖ มีภูมิลำเนา บ้านบางพระนอน อำเภออินทร์บุรี

๑๔. พระครูอุทัยกิตติวิมล (ชลอ อุทโย) ภูมิลำเนาบ้านสมัครวัดกระดังงา เป็นเจ้าอาวาส ๑ ก. ค. ๒๕๑๖ มรณภาพเมื่อ ๕ มี. ค. ๒๕๔๕

ได้บูรณปฏิสังขรณ์วัดกระดังงาบุปผารามสืบต่อมา โดยปู่ ย่า ตา ยาย เล่าสืบต่อ กันมา

ปัจจุบันมีพระครูใบฎีกาชาติชาย อาภาธโร เป็นเจ้าอาวาสวัดกระดังงาบุปผาราม และเป็นเลขานุการ **เจ้าคณะตำบลบางกระบือ จนถึงปัจจุบัน**

เจดีย์ยุทธหัตถี ทรงระฆังคว่ำรูปแบบจากลังกา สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น

ถ่ายเมื่อ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕

พระรูปปูนปั้นลักษณะอยุธยาตอนต้นในวิหารมหาอุตม์ **หลวงปู่จีน ชาวบ้านร่วมกันหล่อรูปของท่านไว้เป็นที่ระลึก ถ่ายเมื่อ ๑๑ ม.ค. ๕๓**

บทความจากการจดบันทึก วิเคราะห์ ของวัดกระดังงา

โดย อาจารย์ สมพงษ์ วินิจ

ศิลปินดีเด่นด้านวัฒนธรรมเมืองสิงห์บุรี สาขาทัศนศิลปะ ประติมากรรมวุฒิ ปปช. ปมช. คบ. พ.B.

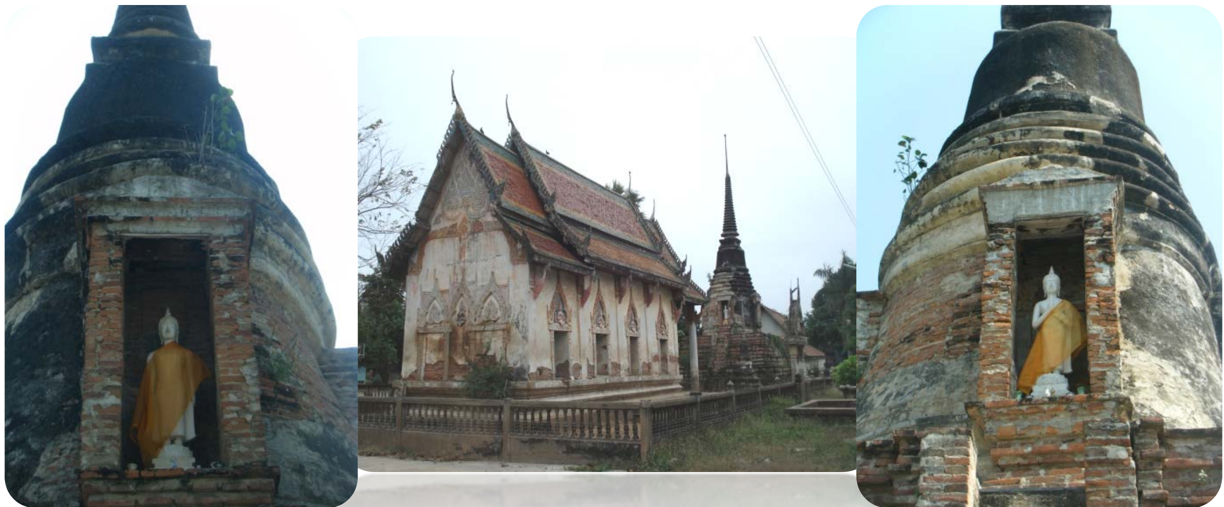
ภาพผู้ที่ให้ข้อมูล นายสมพงษ์ วินิจ เกี่ยวกับประวัติวัดกระดังงา ฯ

วัดกระดังงา ตำบลบางกระบือ จังหวัดสิงห์บุรี สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น เพราะบ้านเมืองมีความเจริญทุกด้านวิถีชีวิตประชาชนส่วนมากใจบุญนิยมสร้างวัดไว้ให้ลูกหลาน ตามที่วัดกระดังงาเป็นชื่อวัดนั้น เพราะสถานที่เป็นป่าไม้กระดังงา เป็นพันธ์ไม้เถาเลื้อยขึ้นเป็นป่าใหญ่ เต็มไปด้วยไม้กระดังงา ผู้ที่สร้างวัดคนแรก จึงให้ชื่อว่า “วัดกระดังงา” เพราะวัดสร้างในบริเวณ ดงป่าไม้กระดังงา เป็นไม้มีกลิ่นหอม กับพันธุ์ไม้ใหญ่ ป่ายางนา ไม้พุ่มมีใบเขียว ในตอนเช้า – เย็นจะส่งกลิ่นหอมไปไกล พร้อมกับผลไม้มากมายหลายชนิด

การสร้างวัดจำเป็นต้องสร้างกุฏิก่อนเมื่อมีคนบวชมากขึ้น การคมนาคมในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นนั้นใช้สัญจรในทางน้ำ เมื่อมีคนมากขึ้นจึงดำหริการสร้างวัดกระดังงาขึ้น เป็นสถานที่ตั้งอุโบสถที่เก่าแก่ควรอนุรักษ์และสืบค้นว่าสร้างในพ.ศ.ใด ไม่มีใครจดบันทึก หรือสลักลงบนแผ่นหินที่เก็บไว้เป็นอนุสรณ์เป็นศิลปวัฒนธรรมแบบอยุธยาตอนต้น การสร้างแน่นอนต้องมีผู้นำ **แล้วผู้นำคนนั้นคือใครล่ะ ที่กำหนดรูปแบบ สั่งงาน** ชาวบ้านเหนือวัดใต้วัดได้ร่วมมือร่วมแรง **สร้าง วิหารมหาอุตม์ทรงสำเภา อ่อนเหมือนกับสำเภาจริง ๆ เจดีย์ประธานทรงระฆังคว่ำรูปแบบ**

เหมือนกับเจดียสมัยกรุงสุโขทัย โบราณสถานซึ่งเป็นหลักฐานการสร้างอุโบสถซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมมีให้เราได้ทราบประวัติความเป็นมาของวัดกระดังงาได้เป็นอย่างดี

รูปเจดีย์ทรงยุทธหัตถีที่มีซุ้มจระอยู่ที่องค์พระเจดีย์ บ่งบอกถึงศิลปะ ด้านสถาปัตยกรรมของอยุธยาตอนต้น หลักฐานที่เด่นชัดอยู่อย่างหนึ่งก็คือ

ภาพเจดีย์ที่มีซุ้มจระทั้ง ๔ ทิศ และ อุโบสถมหาอุตม์หลังเก่า ถ่ายวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

อิฐ ที่ใช้ในการก่อสร้างเป็นอิฐสมัยอยุธยาจริง ๆ ซึ่งไม่ต้องพิสูจน์ ด้วย k14 หลักฐานที่ศึกษาและพิสูจน์ได้จากปูนที่เชื่อมอิฐปูนก่อ – ปูนฉาบเป็นปูนแบบสมัยอยุธยาตอนต้นนิยมใช้ในการก่อสร้างโบราณสถาน วัสดุที่ใช้คือ

ปูนขาว ทราย ตัวประสานคือ**น้ำอ้อย ,น้ำผึ้ง** ผสมตามอัตรส่วนในสมัยนั้นปูนก่อ ฉาบ (ปูนมอร์ต้า) mortaทราย ปูนขาว น้ำตาล/น้ำอ้อย ผสมตามอัตราส่วน ทราย ๓ ปูน = ๒ น้ำตาล = ๑

อิฐในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น ที่พบในเจดีย์ วิหาร ถ่ายเมื่อ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕

โดยคณะช่าง กรมศิลปากรที่ ๑๓ พระนครศรีอยุธยา

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นการเผาอิฐมีลักษณะเป็นรูปโค้ง ตามรูปฐานของเจดีย์ ถ่ายเมื่อ ๑๕ มิย. ๕๕

พระพุทธรูปในวิหารมหาอุตม์ของวัดกระดังงาฯ ลักษณะคล้ายแบบมอญ พระพุทธรูปปูนปั้นเป็นแบบอย่างศิลปะสมัยอยุธยาตอนต้น

ภาพพระพุทธรูปปูนปั้นในวิหารมหาอุตม์ สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นบางแห่งเรียกว่าหลวงปู่อึ่ง ลักษณะคล้ายศิลปแบบมอญ มายุคหลังถูกฉาบทาด้วยสีทองทำให้ความสวยงามลดน้อยลงไป ถ่ายเมื่อ ๒๘ มีค. ๕๕

พระพุทธรูปพระประธานในอุโบสถหลังเก่า หล่อโลหะห่มผ้าลายดอกพิกุล เป็นสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นต่อจากสมัยอยุธยาภาพบาน ประตูอุโบสถ แกะไม้สลักลาย ลายพุดตาล หรือ ลายเครือเถา

บานประตูอุโบสถ ไม้แกะสลัก ถ่ายเมื่อ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕ กรมศิลปากร ที่ ๑๓

บานหน้าต่างอุโบสถ ถ่ายเมื่อ ๑๕ มีนาคม **๒๕๕๕** กรมศิลปากร ที่ ๑๓

ต้นกำเนิดของศิลปะไม่ว่าแขนงใด สถาปัตยกรรมย่อมมีที่มาส่วนการที่อุโบสถเป็นการสร้างในสมัยอยุธยาตอนต้นนั่น เราศึกษา เราวิเคราะห์ สังเคราะห์ดูจากโครงสร้างของโบราณสถาน วัสดุของศิลปะในสมัยนั้นๆ วัดกระดังงาจึงเป็นหนึ่งข้อสันนิฐาน ข้อวิเคราะห์ของผม **นายสมพงษ์ วินิจ** ศิลปินดีเด่นด้านวัฒนธรรมของเมืองสิงห์บุรี สาขาทัศนศิลป์ (ประติมากรรม) พระประธานอุโบสถอาจจะสร้างมาทีหลังพระอุโบสถก็ได้ เดิมองค์จริงอาจจะเป็นพระพุทธรูปสมัยสุโขทัยอาจเป็นไปได้แต่ที่แน่ ๆ สร้างในสมัยอยุธยาแน่นอน การวิวัฒนาการย่อมไม่หยุดนิ่ง การพัฒนายุคต่อยุค อาจเกิดขึ้นได้ทุกกรณี บรรพบุรุษ คงเก็บหลักฐานไว้อย่างแน่นอน อาจจะเล่าความเป็นมาของวัด การสร้างวัด และสมบัติต่าง ๆ เป็นที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมในสมัยนั้น ๆ กรุของวัดกระดังงาคงยังไม่ถึงเวลาที่จะเปิด คงจะรอสมภารเจ้าวัด ได้ร่ำเรียนวิปัสสนาธุระมีความรู้ รอดูความตั้งใจจริงที่จะรักษาของสิ่งที่ควรค่าให้สมกับบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมมา แต่ที่แน่ ๆ ขณะนี้สมภารเจ้าวัดรูปปัจจุบัน คือ **ท่านพระครูใบฎีกาชาติชาย อาภาธโร** ท่านได้มีความตั้งใจจริง กำลังรักษาสิ่งอันล้ำค่าของประเทศชาติให้อยู่คู่วัดกระดังงา กำลังบูรณะสิ่งที่ได้ชื่อว่า เป็นโบราณสถานของบรรพบุรุษ ให้ถาวรมั่นคงเพื่อเป็นแบบอนุชนกับรุ่นหลัง เทพยดา บรรพบุรุษ จักได้รับรู้ในสิ่งที่ท่านทำ เป็นที่น่าแปลก อยู่มาหลายสมภาร ไม่มีการคิดค้น ถากถาง หรือบูรณะ แต่สมภารองค์นี้ท่านมีความตั้งใจจริงมาบูรณะ มาปรับปรุงให้สาธารณะชนได้รับรู้ ความดีเหล่านี้ จักปรากฏอยู่ตราบนานแสนนาน สักวันคงจะได้รับรู้รับทราบเรื่องราว นัยน์ตาของเรายังปิดอยู่ด้วยตาเนื้อ ตราบใดเวลาใด วันใดวันหนึ่งตาธรรมจะเปิดมาให้โลกได้รับรู้เรื่องราวดี ๆ จากอดีตที่ผ่านมาอย่างแน่นอน สสารย่อมไม่สูญหายไปจากโลกนี้ แต่จะต้องอยู่ที่ใดที่หนึ่งของวัดนี้เป็นแน่

ภาพกำลังเริ่มบูรณะ โบราณสถาน โดยบริษัทพัทธกร ถ่ายเมื่อ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕

วัดกระดังงาเป็นวัดราษฎร์ที่ประชาชนคนทำมาหากินสร้างขึ้น แต่เหตุไฉนจึงมีบุญวาสนาได้เป็นที่พักพิงของมหากษัตริย์ที่เปี่ยมไปด้วยบุญญาธิการมาพัก พร้อมเหล่าทหารที่มีคุณต่อแผ่นดิน จะด้วยสาเหตุใด ๆก็แล้วแต่ผืนดินของวัดกระดังงาก็ยังมีบุญที่ได้ต้อนรับกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่ง คือสมเด็จพระนเรศวรมหาราชของไทย ในเหตุการณ์ครั้งกระโน้นการเดินทางด้วยเท้าในการนำทัพเป็นปัจจัยของมนุษย์ในสมัยของพระองค์ที่การนำทัพกลับขึ้นไปกลับขึ้นไปที่จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งพระองค์นำกองทัพเดินด้วยเท้า ออกจากเมืองกาญจนบุรีมาพักที่จังหวัดสุพรรณบุรี ออกเดินทัพจากจังหวัดสุพรรณบุรีตัดตรงมาเมืองสิงห์บุรี แต่พระองค์มิได้นำทัพไปทางเมืองสรรค์บุรี มุ่งทางทิศตะวันออกมาทางสามชุก , เดิมบาง และผ่านมาทางค่ายบางระจันในปัจจุบัน

พระองค์ได้นำทัพที่เดินด้วยเท้าพร้อมด้วยทหารผู้กล้า ข้ามตรงบริเวณท่าข้ามเขตเมืองสิงห์ ผ่านวัดพระนอนจักรสีห์เดินมาทางทิศตะวันออกยึดเขตแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นหลักแต่เดินทัพผ่านเมืองสิงห์ ***ไปพักทัพที่วัดกระดังงา*** ผลจากการสู้รบ พระองค์เหน็ดเหนื่อยพร้อมด้วยทหารของพระองค์จึงหยุดพักและให้สร้างพลับพลาที่ประทับ บริเวณวัดกระดังงา ทหารที่เจ็บป่วยจากการสู้รบทางด้านเจดีย์สามองค์เมืองกาญจนบุรีจนพม่าหนีล่น ในขณะที่พระองค์ประทับอยู่ที่วัดกระดังงานั้น ทหารที่บาดเจ็บจากการสู้รบได้ตายลง ณ.วัดกระดังงา พระองค์จึงเกณฑ์ทหารทำอิฐ พร้อมชาวบ้านในแถบนี้ เผาอิฐจนสุก (ชาวบ้านเล่าว่าข้างวิหาร เจดีย์มีบ่อสระน้ำใหญ่ปัจจุบันคือศูนย์เด็กเล็กในปัจจุบัน) นำอิฐมาสร้างเป็น ***เจดีย์เพื่อบรรจุอัฐิของทหารผู้กล้า*** ด้วยการสร้าง เจดีย์สถาปัตยกรรม เป็นเจดีย์ชุดเดียวกับ เจดีย์ยุทธหัตถีที่สุพรรณบุรีแต่องค์เล็กกว่า มีซุ้มจระประดิษฐาน พระพุทธรูป ๔ ทิศ อยู่ตรงกลางใจ (มีให้เห็นในปัจจุบัน) นอกจากเจดีย์ทรงระฆังคว่ำยุทธหัตถีซึ่งเป็นเจดีย์ประธานยังมีเจีดีย์รายอีก ๖ องค์ รูปแบบแต่ละองค์แตกต่างกันออกไปเป็นสถาปัตยกรรมที่สวยงามหาดูไม่ได้ในสิงห์บุรี

ภาพวิหารมหาอุตม์ ด้านข้างมีช่องแสง ๓ ช่อง เป็นสถาปัตยกรรมสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น

ด้านทิศตะวันออกห่างเจดีย์ประมาณ ๒ เมตรเศษ เป็นวิหารมหาอุตม์ทรงสำเภาอ่อน แบบโบราณโดยแท้ โดยการพิสูจน์อิฐเป็นรุ่นเดียวกันกับเจดีย์ มีทางเข้าโดยให้เข้าได้ทีละคนเท่านั้นไม่มีทางออก ด้านใดมืดทึบอาศัยเพียงช่องแสง ๓ ช่อง **จุดประสงค์เพื่อทำสังฆกรรมในการปลุกเสกของทำน้ำมนต์** เพื่อให้เกิดความเข้มขลัง และศักดิ์สิทธิ์ ใช้ประชุมหรือเพื่อร่ำเรียนหนังสือ ต้องมี ๑ จุดประสงค์ที่เป็นความต้องการของพระองค์ลักษณะการสร้างไม่เรียบร้อยเหมือนปัจจุบัน การฉาบปูน สังเกตดูฉาบบางด้านเท่านั้นอาจเป็นเพราะเวลา

หลังจากทำการสร้างเสร็จได้ใช้เครื่องไม้เครื่องมือ เช่นมีด ขวานต่างๆในระแวกนั้นรวบรวมเป็นอาวุธ(ปัจจุบันยังเรียกบ้านบางสักเหล็ก หมู่ ๖เหนือวัดกระดังงา ซึ่งแต่ก่อนมีอาชีพตีเหล็ก) และยังรับสมัครชายฉกรรณ์ผู้ที่ร่วมทัพ (ปัจจุบันยังเรียกบ้านสมัคร คือหมู่ ๘ ใต้วัดกระดังงา) โดยใช้วิหารมหาอุตม์ เป็นสถานที่ปลุกเสกของและอาวุธ ก่อนออกเดินทางสู่เมืองพิษณุโลก... ทั้งวิหารมหาอุตม์ และเจดีย์ยุทธหัตถีแบบนี้ในประเทศไทยมีเหลือไม่กี่องค์แล้วในประเทศไทย

เช่นที่ วัดชนะสงคราม

เจดีย์ยุทธหัตถี จ.สุพรรณบุรี

เจดีย์ยุทธหัตถี ที่ วัดกระดังงา จ.สิงห์บุรี ที่มีเหลืออยู่ให้เราได้เห็น

เป็นโบราณวัตถุ โบราณสถานที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่ใน ***สิงห์บุรี*** **แบบนี้ก็มีที่วัดกระดังงาเท่านั้น**คนสิงห์ควรภูมิใจและช่วยกันเผยแพร่ให้ชาวไทยได้รู้จักวัดกระดังงาที่มีประวัติอันยืนยาวและสมควรได้รับการยกย่อง เพราะเหตุใด การสร้างเจดีย์ทรงยุทธหัตถี (ทรงระฆังคว่ำ)แบบลังกานี้ จึงสร้างที่วัดกระดังงา สมัยหลัง ๆ ก็มีแต่เจดีย์ย่อมุมไม้ ๑๒ **จะมีอีกกี่คนว่าวัดกระดังงา มีเจดีย์ทรงนี้ได้อย่างไร? เหตุผลที่สมเด็จนเรศวรพักทัพที่วัดกระดังงา เพราะเป็นสถานที่ร่มรื่น อุดมไปด้วยไม้ใหญ่นานาพันธุ์ เหมาะเป็นสถานที่สัปปายะ ด้วยมวลหมู่ดอกไม้โดยเฉพาะ ต้นกระดังงา ต้นยางใหญ่ต้นมะพรูด นับประมาณ ๓๐๐ – ๔๐๐ ปี ยังมีให้เห็นในปัจจุบัน**

เหมาะสมดัง...

โพไทรไร้สิ้นร่ม เนากระถาง

หากปลูกถูกที่ทาง ผงาดง้ำ

ที่ต่ำต่ำอำพราง อาจเด่น ดังแฮ
ดีแวดดีส่งล้ำ เกียรติก้อง กำจร

ถิ่นที่ดี สิ่งแวดล้อมดี ไม่เป็นพิษเป็นภัยสุขภาพกาย และใจ ยิ่งกว่านั้นยังสนับสนุนให้ผู้อาศัย สามารถประกอบกิจการงานในหน้าที่อันเป็นสัมมาอาชีพให้เจริญก้าวหน้าได้โดยง่าย และสร้างสม คุณงามความดีได้เต็มที่..

๑. อาวาสเป็นที่สบายหมายถึง เป็นที่ที่มีสุขภาพทางภูมิศาสตร์ที่ดี

๒. อาหารเป็นที่สบาย หมายถึง เป็นที่บริเวณที่สามารถจัดหาอาหารขบฉันได้สบาย

๓. บุคคลเป็นที่สบาย หมายถึง เป็นที่อยู่นั้นต้องไม่มีนักเลง หรือโจรผู้ร้าย

๔. ธรรมะเป็นที่สบาย หมายถึง ในทางโลกเป็นถิ่นที่มีการเรียนให้ความรู้ ได้สบาย ตลอดจนมีหลักการปกครองที่ดี ในทางธรรม หมายถึง ในถิ่นนั้นมีภิกษุหรือฆาราวาสผู้รู้ธรรม เป็น บัณฑิตสามารถให้ความรู้ การอบรมสั่งสอนศิลธรรมได้เป็นอย่างดี

อานิสงส์ การที่อยู่วัดกระดังงา เป็นดินที่เหมาะสม

๑. ทำให้ได้รับความสุขกายสุขใจได้เต็มที่
๒. ทำให้ได้รับความเจริญก้าวหน้าทั้งทางโลกและทางธรรม
๓. ทำให้มีโอกาสบำเพ็ญบุญได้เต็มที่ศิลปะและภาวนา
๔. ทำให้ได้รู้ธรรมและศึกษาธรรม
๕. ทำให้ได้การเห็นได้เป็นประโยชน์
๖. วัดกระดังงาเป็นถิ่นที่มีเทวดารักษา
๗. แบ่งเป็น ๓ ภพภูมิ คือสูงสุดมีเทวดารักษา ระดับกลางมีอากาศธาตุที่บริสุทธิ์ ต่ำคือพื้นดิน เป็นที่อาศัยของภิกษุ สามเณร สัตบุรุษ ชี พราหณ์
๘. เป็นสถานที่รักษาศิล สมาธิ ปัญญา
๙. ทำให้มีการบำรุงพุทธศาสนา ศาสนสถาน
๑๐. ให้มีการระลึกถึงบรรพชนที่ได้สร้างอนุสรณ์สถานไว้ให้ลูกหลานได้พึ่งพาพระพุทธศาสนา

.... อ.สมพงษ์ วินิจ ศิลปินดีเด่นด้านวัฒนธรรมเมืองสิงห์บุรีสาขาทัศนศิลป์ (ประติมากรรม)[òö] วุฒิการศึกษา ปมช.คบ. โทร.๐๓๖- ๕๔๓๒๓๗ ๐๘๑ – ๘๐๒๖๐๘๕

<u>สมัยอยุธยา</u>

สมัยช่วงต้นอยุธยาในรัชสมัยสมเด็จพระรามิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) ตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็น ราชธานี ได้กำหนดให้เมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เป็นเมืองชั้นใน ขึ้นกับเมืองหน้า

[òö]http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%80%E0%B8%88%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B วันที่๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

ด่าน คือเมืองลพบุรี แสดงให้เห็นว่าเมืองสิงห์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองอินทร์บุรีมีอยู่แล้วเมื่อตั้งกรุงศรีอยุธยา ก่อนหน้านั้นเมืองทั้งสามนี้อาจ อยู่ในความปกครองของอาณาจักรสุโขทัยก็ได้ เพราะในช่วงที่อาณาจักรสุโขทัยรุ่งเรืองนั้นได้ขยายอำนาจครอบครองเมืองต่าง ๆบริเวณภาคกลาง **และลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ว่าเมืองเหล่านี้สร้างขึ้นในสมัยใด เพราะหลักฐานที่หลงเหลือ อยู่ไม่เพียงพอที่จะกำหนดลงไปแน่นอน วัดต่าง ๆ ก็เช่นเดียวกัน**

สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้จัดรูปแบบการปกครองใหม่กำหนดให้บรรดาเมืองที่อยู่ใกล้ในวงราชธานีหรือหัวเมืองชั้นในเป็นจัตวา หัวเมืองที่อยู่ชั้นนอกวงราชธานีออกไปกำหนดฐานะเป็นหัวเมืองชั้นเอก โท ตรี โดยลำดับกัน ตามขนาดความสำคัญของเมือง เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองสิงห์บุรี เป็นหัวเมืองชั้นใน จึงเปลี่ยนเป็นเมืองจัตวา[Ò×]

เมืองสิงห์บุรีเป็นเมืองที่อยู่ในเส้นทางทัพและเป็นเขตที่เกิดศึกสงครามระหว่างไทยและพม่าเห็นได้จากใน พ.ศ. ๒๐๘๖ รัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระมหาธรรมราชา ให้ทหารไปสืบข่าวเรื่องสงครามกับพม่า **ในขณะเดียวกันได้ยกทัพไปตั้งที่เมืองอินทร์บุรี** เพื่อหยั่งข้าศึก ดังข้อความในพระราชพงศาวดารว่า..

“ ฝ่ายสมเด็จพระมหาธรรมราชาแจ้งข่าวขึ้นไปว่า กองทัพสมเด็จพระเจ้าหงสาวดีมาติดพระนครศรีอยุธยา ก็เกณฑ์ทัพเมืองพระพิษณุโลก เมืองสวรรคโลก เมืองสุโขทัย เมืองพิชัย เมืองพิจิตร เป็นคนห้าหมื่นลงมาถึงเมืองชัยนาทบุรี ตั้งค่ายมั่นสองฝั่งฝาก แต่งกองร้อยลงมาสืบถึงแขวงสิงห์บุรี.” [ÒØ]...... ต่อมาไม่นาน กองทัพที่เมืองอินทร์บุรี ก็ถูกพม่าตีแตกพ่ายไปขณะที่ทัพพม่ายกทัพกลับหงสาวดี เนื่องจากขาดแคลนเสบียงอาหาร

ในพ.ศ. ๒๑๒๗ สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา หลังจากที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประกาศอิสรภาพได้ไม่นาน พระเจ้านันทบุเรงทรงเร่งสั่งให้ยกทัพมาตีไทย หวังจะให้ไทยยอมอยู่ใต้อำนาจพม่า โดยให้เจ้าเมืองพสิม ซึ่งเป็นพระเจ้าอาคุมกองทัพจำนวนพล ๓๐,๐๐๐ คน ยกเข้ามาทางด่านเจดีย์สามองค์และให้พระเจ้าเชียงใหม่ซึ่งเป็นพระอนุชายกกองทัพเรือมาจากเชียงใหม่ ๑๐,๐๐๐ คนลงมาจากทางเหนือ เพื่อสมทบตีกรุงศรีอยุธยา

๒.๓ ความสำคัญและความเป็นมาของโบราณสถาน

โบราณสถาน คือ สถานที่เป็นของโบราณ เช่น อาคารสถานที่ที่มีมาแต่โบราณ แหล่งโบราณคดี เช่น โบราณ วังโบราณ คุ้มเก่า เจดีย์ ฯลฯ แทบทุกจังหวัดในเมืองไทยมีแหล่งโบราณสถานที่น่าศึกษาน่าเรียนรู้เพื่อสืบทอดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาและความสามารถของบรรพ

[Ò×] มรกต งามภักดี,สิงห์บุรี (กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ้อ จำกัด,๒๕๔๓),หน้า ๒๔.

[ÒØ] อ้างในคณะกรรมการ ฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุฯ,เรื่องเดิม,หน้า ๒๔.

บุรุษ เช่น แหล่งโบราณสถาน พระเจดีย์ยุทธ์หัตถี พระเจดีย์ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งกิจกรรมที่สำคัญต่างๆ พระราชวังและพระตำหนักโบราณ ฯลฯ

เจดีย์ หมายถึงสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งของที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นที่เคารพบูชาระลึกถึง สถูป หมายถึงสิ่งก่อสร้างเหนือหลุมฝังศพ หรือสร้างขึ้นเพื่อบรรจุอัฐิธาตุของผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เพื่อให้ลูกหลานและผู้เคารพนับถือได้สักการบูชา ถือกันว่ามีบุคคลที่ควรบรรจุอัฐิธาตุไว้ในสถูปเพื่อเป็นที่สักการะของมหาชนอยู่เพียง ๔ พวก เรียกว่า ถูปารหบุคคล ได้แก่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันตสาวก และพระเจ้าจักรพรรดิหรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อให้ระลึกถึงทางธรรม หรือระลึกถึงพระพุทธเจ้านั่นเองเจดีย์ในทางพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น ๔ อย่าง คือบริโภคเจดีย์, ธาตุเจดีย์, ธรรมเจดีย์ และ อุเทสิกเจดีย์

สำหรับประเทศไทย คำว่า สถูป และ เจดีย์ เรามักรวมเรียกว่า "สถูปเจดีย์[ÒÙ]" หรือ "เจดีย์" มีความหมายเฉพาะ ถึงสิ่งก่อสร้างในพุทธศาสนาที่สร้างขึ้นเพื่อบรรจุอัฐิ หรือเพื่อประดิษฐาน พระพุทธรูป หรือเพื่อเป็นที่ระลึก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในสมัยหลังลงมาคงมีการสร้างสถานที่เพื่อบรรจุอัฐิธาตุ และเพื่อเคารพบูชาระลึกถึงพร้อมกันไปด้วย

พระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปัณณาสก์ เล่ม ๑ ภาค ๑ - หน้าที่ ๒๙๗ เจดีย์ บทว่า อารามเจติยานิ ความว่า ภูมิภาคอันน่ารื่นรมย์ทั้งหลาย เช่น**สวนดอกไม้ สวนผลไม้** เป็นต้นนั่นแล ชื่อว่า **อารามเจดีย์ เพราะว่าสถานที่เหล่านั้นเรียกว่าเจดีย์** เพราะหมายความว่า **เป็นที่ยำเกรง** อธิบายว่าเพราะหมายความว่าเป็นสถานที่ที่บุคคลพึงบูชา. บทว่า **วนเจติยานิ** ความว่า ป่าทั้งหลาย เช่นราวป่าสำหรับนำ เครื่องสังเวยไปสังเวย (เทวดา) ป่าสุภัควันและป่าที่ตั้งศาลของเทวดา เป็นต้นนั่นแล ชื่อว่า วนเจดีย์. บทว่า รุกฺขเจติยานิ ความว่า ต้นไม้ที่ควรบูชาตามประตูเข้า หมู่บ้านและนิคมเป็นต้นนั่นแล ชื่อว่า รุกขเจดีย์. เพราะชาวโลกสำคัญอยู่ว่า เทวดาสิงสถิตบ้าง มีความสำคัญใน สถานที่เหล่านั้นนั่นแลว่าเป็นทิพย์บ้าง จึงพากันทำความเคารพคือบูชา สวนป่าและต้นไม้ทั้งหลาย ฉะนั้น สวนป่าและต้นไม้เหล่านั้น ทั้งหมด เขาจึงพากันเรียกว่า เจดีย์ . บทว่า ภึสนกานิ แปลว่า ให้เกิดความกลัว คือ ยังความกลัว ให้เกิดทั้งแก่ผู้เห็นอยู่ทั้งแก่ผู้ได้ยินอยู่. บทว่า สโลมหํสานิ เป็นไปกับความชูชันแห่งขน เพราะเมื่อใคร เข้าไปก็จะเกิดขนชูชัน. บทว่า อปฺเปว นาม ปสฺเสยฺยํ ความว่า ทำไฉนหนอเราจะพึง ได้ประสบภัยและอารมณ์อันน่ากลัวนั้นบ้าง. บทว่า อปเรน สมเยน ความว่า โดยกาลอื่นจากกาลที่คิดไว้แล้ว อย่างนี้ว่า (ตถาคตนั้น) ได้มีความคิดดังนี้ว่า ทำไฉนเรา.

[ÒÙ] http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%80%E0%B8%88%E0%B8%94%E0 วันที่๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

๒.๓.๑ ประเภทของเจดีย์และความสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

"เจดีย์" มีความหมายว่า ที่เคารพนับถือ ,บุคคล สถานที่หรือวัตถุที่ควรเคารพบูชา ,เจดีย์เกี่ยวกับเจดีย์และสถูปสำคัญมี ๔ อย่างคือ

๑. ธาตุเจดีย์ บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

๒. บริโภคเจดีย์คือสิ่งหรือสถานที่ที่เจดีย์ พระพุทธเจ้าเคยทรงใช้สอย

๓. ธรรมเจดีย์บรรจุพระธรรมคือ พุทธพจน์

๔. อุทเทสิกเจดีย์ คือพระพุทธรูป

บริโภคเจดีย์ นอกเหนือไปจากสังเวชนียสถานทั้ง ๔ส่วน "สถูป" มีความห มายว่าสิ่งก่อสร้างซึ่งก่อไว้สำหรับบรรจุของควรบูชาเป็นอนุสรณ์ที่เตือนใจให้เกิดปสาทะและกุศลธรรมอื่น ๆพระสถูปที่มีความเกี่ยวข้องกับบริโภคเจดีย์ส่วนสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุหรือธาตุเจดีย์สำหรับเจดีย์และสถูปสำคัญเนื่องอยู่ในบริโภคเจดีย์ เท่าที่นำมาประมวลไว้ ณที่นี้ มีดังนี้

๑. **จุฬามณีเจดีย์**ตั้งอยู่ ณ สวรรค์ชั้น ๒ คือดาวดึงษ์สเทวโลกเป็นพระเจดีย์ที่บรรจุพระจุฬาโมลี (มวยผม) ของพระสิทธัตถะเมื่อครั้งเสด็จออกบรรพชา ครั้งเสด็จข้ามแม่น้ำอโนมาแล้วจะอธิฐานเพศบรรชิตทรงตัดมวยพระเกศาขว้างไปในอากาศพระอินทร์นำผอบแก้วมารองรับนำไปประดิษฐานในพระจุฬามณี ต่อมาเมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพานแล้วในขณะแจกพระบรมสารีริกธาตุพระอินทร์ได้นำเอาพระ อัฐิธาตุคือพระเขี้ยวแก้วเบื้องบนขวาที่โทณพราหมณ์ซ่อนไว้ในผ้าโพกศีรษะใส่ผอบทองนำไปบรรจุในจุฬามณีด้วย นอกจากนั้นพระรากขวัญ (กระดูกไหปลาร้า) เบื้องขวาก็ประดิษฐานอยู่ในพระจุฬามณีเจดีย์

๒. **โคตมกเจดีย์**เจดีย์สถานอยู่ทางทิศใต้ของนครเวสาลีนครหลวงของแคว้นวัชชี สถานที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จประทับและทำนิมิตรโอภาสแก่พระอานนท์

๓. **ทุสสเจดีย์**เจดียสถาน ณ พรหมโลกซึ่งฆฏิการพรหมหรือพระพรหมผู้นำบริขารมีบาตรและจีวร เป็นต้นมาถวายแด่พระโพธิสัตว์เมื่อคราวออกบรรพชาและนำพระภูษาเครื่องทรงในฆราวาสที่พระโพธิสัตว์ ครั้นพระพุทธเจ้ าดับขันธปรินิพพานพระรากขวัญเบื้องซ้ายกับพระอุณหิส (มงกุฏจากเครื่องอาภรณ์มหาลดาปสาธน์ที่นางมัลลิกาทูลอัญเชิญพระพุทธสรีระศพ)ถูกนำไปประดิษฐานอยู่ในทุสสเจดีย์ ณ พรหมโลก

๔. **ปาวาลเจดีย์**เจดีย์สถานอยู่ที่เมืองเวสาลี แคว้นวัชชีพระพุทธเจ้าทรงทำนิมิตต์โอภาส แก่พระอานนท์ พระมหาสาวกอุปัฏฐากประจำพระองค์เป็นครั้งที่ ๑๖ และครั้งสุดท้ายจากนั้น พระพุทธเจ้าทรงปลงพระชนมายะสังขาร ณปาวาลเจดีย์ ในวันเพ็ญเดือน ๓ ก่อนปรินิพพาน ๓ เดือน

๕. **ปาสาณเจดีย์**เจดีย์สถานในแคว้นมคธซึ่งมาณพ ๑๖ คนผู้เป็นศิษย์ของพราหมณ์พาวรี ผู้เป็นอาจารย์ใหญ่ตั้งอาศรมสอนไตรเพทแก่ศิษย์อยู่ที่ฝั่งแม่น้ำโคธารรี ณ สุดเขตแดนแคว้นอัสสกะ พราหมณ์พาวรีได้ส่งศิษย์ทั้ง ๑๖ คนไปถามปัญหาพระบรมศาสดาเพื่อจะทดสอบว่าพระพุทธองค์ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจริงหรือไม่ ณ ปาวาลเจดีย์แห่งนี้ ภายหลังได้รับคำตอบพราหมณ์พาวรี บรรลุธรรมเป็นพระอนาคามีส่วนศิษย์ ทั้ง ๑๖ ได้บรรลุพระอรหัตและเป็นพระมหาสาวกผู้ใหญ่ ๘๐ องค์ ทุกองค์ด้วยกัน

๖. **พหุปุตตเจดีย์**เจดียสถานอยู่ทางตอนเหนือของเมืองเวสาลีนครหลวงของแคว้นวัชชี เป็นสถานที่ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงทำนิมิตต์โอภาสแก่พระอานนท์

๗. **เจดีย์พุทธคยา**เจดีย์สถานอยู่ใกล้แม่น้ำเนรัญชราตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ในแคว้น มคธสมัยพุทธกาลพระพุทธองค์ได้เสด็จมาประทับที่ใต้ต้นโพธิ์และได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิ ญาณพระวิหารเจดีย์พุทธคยาสูง ๑๖๐ ฟุตสร้างเป็นหอสูงรูปสี่เหลี่ยมพีระมิดปลายยอดตัดรองรับ พระสถูปที่ด้านบนยอดสุดองค์พระเจดีย์สร้างตั้งแต่หลังสมัยพุทธกาล ปัจจุบันเป็นตำบลพุทธคยา รัฐพิหาร

๘. **มกุฏพันธนเจดีย์**สถานที่ถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระอยู่ทางทิศตะวันออกนคร กุสินารา แคว้นมัลละ มกุฏพันธนเจดีย์อยู่ห่างจากสาลวโนทยานสถานที่เสด็จดับขันธปรินิพพาน ประมาณ

๙. **รัตนฆรเจดีย์** เจดีย์เรือนแก้วอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของต้นพระศรีมหาโพธิ์ พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาพระอภิธรรมปิฎกเป็นเวลา๗ วัน เป็นสัปดาห์ที่ ๔แห่งการเสวยวิมุตติสุข ภายหลังจากตรัสรู้

๑๐. **รัตนจงกรมเจดีย์** เจดีย์ที่จงกรมแก้วอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของต้นพระศรีมหา โพธิ์ระหว่างกลางแห่งต้นพระศรีมหาโพธิ์ ระหว่างกลางแห่งต้นพระศรีมหาโพธิ์กับอนิมิสเจดีย์ พระพุทธเจ้าทรงเสด็จจงกลมตลอด ๗ วัน นับเป็นสัปดาห์ที่ ๓แห่งการเสวยวิมุตติสุข

๑๑. **สัตตัมพเจดีย์** เจดีย์สถานที่นครเวสาลี นครหลวงแคว้นวัชชี ณ ที่นี้พระพุทธเจ้าทรงทำ นิมิตต์โอภาสแก่พระอานนท์

๑๒. สารันทเจดีย์เจดีย์สถานที่นครเวสาลี นครหลวงของแคว้นวัชชี ณ ที่นี้พระพุทธเจ้าทรงทำนิมิตต์โอภาสแก่พระอานนท์

๑๓. อนิมิสเจดีย์ สถานที่ซึ่งพระพุทธเจ้าเสด็จยืนจ้องดูต้นพระศรีมหาโพธิโดยมิได้กระพริบพระเนตรตลอด๗ วัน อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของต้นพระศรีมหาโพธิ นับเป็นสัปดาห์ที่ ๒แห่ง การเสวยวิมุตติสุขทั้งหมดรวม ๗ สัปดาห์ ภายหลังจากทรงตรัสรู้

๑๔. อัคคาฬวเจดีย์ อยู่ใกล้อาฬวีนครหลังจากทรงทรมาณอาฬวยักษ์ให้สิ้นพยศและตั้งมั่นอยู่ในอริยธรรมทรงแสดงธรรมเทศนาโปรดชาวเมืองอาฬวีให้ตั้งอยู่ในกัลยาณธรรมแล้วพระพุทธเจ้าทรงประทับจำพรรษาที่ ๑๖ ภายหลังจากตรัสรู้ ณ สถานที่แห่งนี้

๑๕. อานันทเจดีย์ เจดียสถานในเขตโภคนคร ระหว่างทางจากเมืองเวสาลีแคว้นวัชชี ไปสู่เมืองปาวาแคว้นมัลละ ณ ที่นี้ พระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์๕๐๐ รูป ทรงประทับแสดงธรรมโปรดพุทธบริษัทชาวเมืองโภคนคร ตรัสมหาปเทศ๔ฝ่ายพระสูตรเสด็จต่อไปยังปาวานครแล้วเสด็จไปยังสาลวโนทยาน ใกล้เมืองกุสินาราทรงดับขันธปรินิพพานในส่วนของพระสถูปที่มีความเกี่ยวพันถึงบริโภคเจดีย์ ได้ประมวลนำมาไว้ ณ ที่นี้ ๔พระสถูปด้วยกัน

๑. เจาคันธีสถูป สถูปแห่งนี้พระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างเป็นที่ระลึกที่พระพุทธเจ้าทรงพบปัญจวัคคีย์เป็นครั้งแรกหลังจากทรงตรัสรู้ สร้างขึ้นภายหลังพุทธปรินิพพานแล้วกว่า ๒๐๐ ปี ณป่าอิสิปตนมิคทายวัน เมืองพาราณสี แคว้นกาสี

๒. ธัมเมกขสถูปอยู่ใกล้เคียงกับเจาคันธีสถูปเป็นสถานที่ระลึกถึงในกาลที่พระพุทธเจ้าทรงแสปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ในวันเพ็ญเดือน ๘ พระรัตนตรัยเกิดขึ้นครบบริบูรณ์ครั้งแรกในโลก

๓. ตุมพสถูป พระตุมพเจดีย์อยู่ที่เมืองกุสินารา แคว้นมัลละพระสถูปแห่งนี้บรรจุทะนานทองที่ใช้ตวงแบ่งพระบรมสารีริกธาตุเพื่อแบ่งปันให้กษัตริย์ทั้งปวง โดยโทณพราหมณ์เป็นผู้ตักตวงพระบรมธาตุแบ่งปันถวายกษัตริย์ทั้งหลายและขอประทานทะนานทองตวงพระบรมธาตุ

๔. อังคารสถูปพระอังคารสถูปเจดีย์อยู่ที่เมืองปิปผลิวันโดยโมริยกษัตริย์ผู้ครองเมืองทราบข่าวพระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานจึงส่งราชทูตให้มาทูลขอพระบรมสารีริกธาตุ ณนครกุสินารา ทั้งยกพลตามมาภายหลังครั้นกษัตริย์มัลลราชแห่งกุสินาราแจ้งว่าพระบรมสารีริกธาตุนั้น กษัตริย์ทั้ง ๘ พระนครได้ไปประชุมแบ่งปันกันหมดสิ้นแล้ว อยู่แต่พระอังคาร (ถ่านเถ้าที่ถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ) ให้เชิญพระอังคารไปทำการสักการบูชาเถิดโมริยกษัตริย์จึงอัญเชิญพระอังคารมาประดิษฐาน ณ พระอังคารสถูปเจดีย์เมืองปิปผลิวัน

สำหรับพระบริขารพุทธบริโภค (เครื่องใช้สอยของพระพุทธเจ้า)ทั้งหลายนั้นได้รับอัญเชิญไปบรรจุไว้ในสถูป ๑๑ แห่งตามนครต่าง ๆ

๑. พระกายพันธ์(ประคตเอว,สายรัดเอว) สถิตอยู่ที่เมืองปาฏลีบุตร

๒. พระอุทมสาฎก (ผ้าคลุมอาบน้ำ) สถิตอยู่ที่เมืองปัญจาลราฐ

๓. **พระจัมมขันธ์**(เครื่องหนังต่าง ๆ) สถิตอยู่ที่เมืองโกสลราฐ

๔. **ไม้สีฟัน**สถิตอยู่ที่เมืองมิถิลา

๕. **พระธมกรก** (กระบอกกรองน้ำ) สถิตอยู่ที่เมืองวิเทหราฐ

๖. **มีด กับ กล่องเข็ม**สถิตอยู่ที่เมืองอินทปัตถ์

๗. **ฉลองพระบาทและถลกบาต** (รองเท้าและถุงบาตรที่มีสายคล้องบ่า)อยู่ที่เมืองอุสิรพราหมณคาม

๘. **เครื่องลาด** (เครื่องปูนั่งนอน) สถิตอยู่ที่เมืองมกุฏนคร

๙. **ไตรจีวร** (ผ้าสามผืนที่ไว้ใช้ประจำตัวคือผ้าทาบ, ผ้าห่ม(จีวร),ผ้านุ่งสบง) อยู่ที่เมือง ภัททาราฐ

๑๐. **บาตร**เดิมสถิตอยู่ที่เมืองปาฏลีบุตรภายหลังไปอยู่ที่เมืองลังกาทวีป

๑๑. **นิสีทนะสันถัต** (ผ้าปูนั่ง, ผ้ารองนั่ง)สถิตอยู่ที่เมืองกุรุราฐ

๒.๓.๒ ประวัติความเป็นมารูปเจดีย์ทรงระฆัง

เจดีย์ทรงระฆังเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ทรงลังกา" ทรงระฆังเรียกจากลักษณะที่คล้ายระฆังทรงกลม (ผังกลม)อันเป็นองค์ประกอบหลักที่เด่นชัดกว่าส่วนอื่น ช่วงเวลาตลอดสมัยอยุธยาเจดีย์ทรงนี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญนอกเหนือจากสัดส่วนหรือลักษณะบางประการที่คลี่คลายมาตามยุคตามสมัย เจดีย์ทรงระฆังที่สร้างขึ้นก่อนการสถาปนากรุงศรีอยุธยา หากมีการชำรุดและถูกบูรณะเปลี่ยนแปลงในภายหลัง อย่างไรก็ตามเจดีย์ทรงนี้เกี่ยวข้องกับเจดีย์ทรงเดียวกันในศิลปะสุโขทัยด้วยวัฒนธรรมขอม เพราะช่างขอมคงริเริ่มสร้างเจดีย์ทรงนี้หลังจากอำนาจอยุธยาเข้าไปครอบงำแล้วเมื่อราว พุทธศตวรรษที่ ๒๐

การแบ่งเจดีย์ทรงระฆังเป็นสามส่วนตามแนวตั้ง ก็เช่นเดียวกันกับการแบ่งได้สามส่วนของเจดีย์ของเจดีย์ทรงระฆังในยุคต้น

ส่วนล่าง หรือฐานประทักษิณ บางองค์อาจเป็นชั้นเขียง คือ*แท่นฐานเทียบได้กับเขียงหมูซ้อนลดหลั่นเป็นชุด* ชุดชั้นเขียงมีผังรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสรองรับฐานบัวลูกแก้วอกไก่ในผังกลมหรือผังสี่เหลี่ยมจตุรัส

ส่วนกลาง เริ่มจากชั้นเขียงในผังกลมซึ่งเรียกว่า*หน้ากระดาน* ต่อไปขึ้นเป็นวงแหวนลดหลั่นกันสามวงเรียกว่า *มาลัยเถา* คงเพราะคล้ายพวงมาลัยเรียงซ้อนกันเป็นเถา จึงถึง *บัวปากระฆัง* คือลวด*บัวคว่ำ – ลวดบัวหงาย*ประกอบกันเพื่อรองรับทรงระฆังใบใหญ่

ส่วนบน เหนือจากทรงระฆัง อนุโลมนับเป็นส่วนยอด เริ่มที่บัลลังก์หรือแท่นสี่เหลี่ยมด้านเท่า ต่อไปคือ *ทรงกรวย* ซึ่งมักชำรุดเสียหาย ประกอบด้วย*ปล้องไฉน* หรือวง*แหวนซ้อนกันสอบขึ้นไป* เรียกตามลักษณะที่ดูคล้าย*ปล้องของปี่ไฉน* ต่อจากนั้นคือยอดเรียวแหลมเรียกว่า *ปลี* ที่มาของชื่อคงเทียบลักษณะที่คล้ายปลีกล้วย พระราชพงศาวดารฯ ระบุว่า
สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ โปรดเกล้า[ÒÚ]

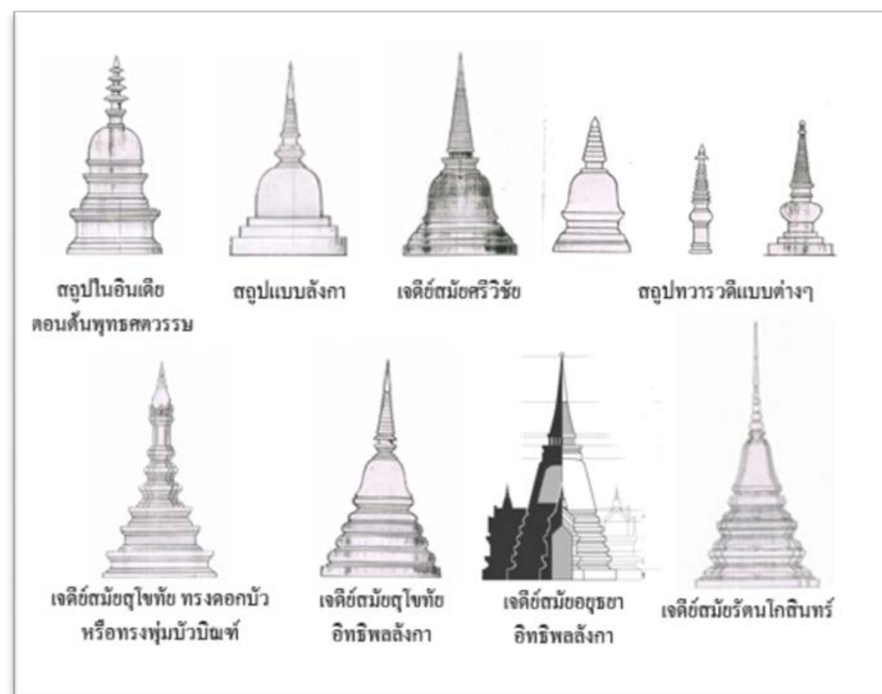

เจดีย์ประธานทรงระฆังคว่ำ วัดกระดังงาบุปผาราม ก่อนบูรณะ ถ่ายภาพวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

[ÒÚ] งานช่างหลวงศิลปะอยุธยา พิมพ์ครั้งที่ ๓ ,กรุงเทพ สำนักพิมพ์เมืองโบราณ ๒๕๕๐ โดย ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม

ลักษณะและรูปแบบทางสถาปัตยกรรม

พระเจดีย์ในประเทศไทย จากหลักฐานที่ปรากฏที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดเท่าที่พบได้ในปัจจุบันคือสมัยทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๘) ซึ่งส่วนใหญ่พังทลายเหลือแต่แนวฐาน จึงต้องสันนิษฐานรูปแบบจากพระสถูปจำลองขนาดเล็ก หรือจากภาพปูนปั้นเหนือผนังถ้ำบางแห่งหรือจากภาพสลักบนใบเสมาสมัยเดียวกัน ทำให้พอเห็นได้ว่ามีองค์ประกอบสำคัญ ๔ อย่าง คือ ฐาน องค์ระฆัง บัลลังก์ และยอด

ภาพสถาปัตยกรรมของเจดีย์ในยุคสมัยต่างๆ

รูปทรงของเจดีย์อาจแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

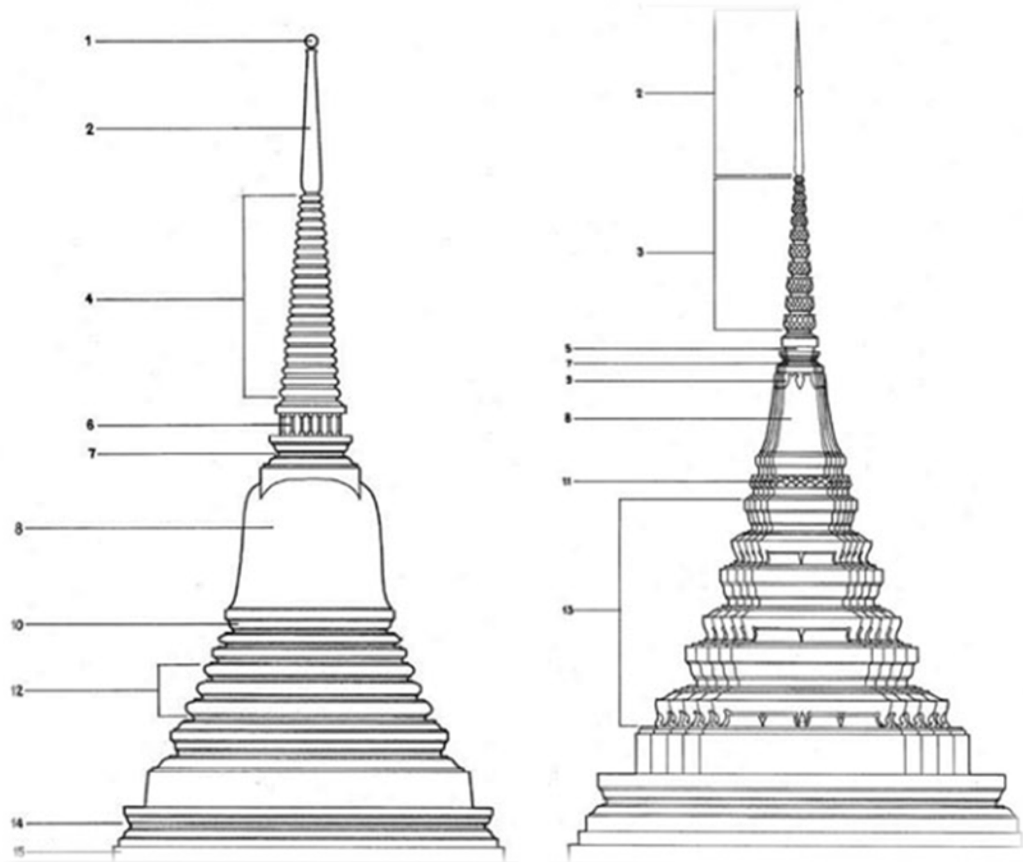
<u>เจดีย์ทรงระฆัง :</u>

เจดีย์ที่มีองค์ระฆังเป็นลักษณะเด่นโดยมีฐานรองรับอยู่ส่วนล่างเหนือองค์ระฆังเป็นส่วนยอดมีบัลลังก์รูปสี่เหลี่ยม,ปล้องไฉนและปลีทรงกรวยแหลม

ภาพแสดงองค์ประกอบของเจดีย์

องค์ประกอบของเจดีย์โดยทั่วไป ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังแสดงในรูปต่อไปนี้

รูปทรงเจดีย์สมัยสุโขทัย ได้รับอิทธิพลมาจากลังกา รูปทรงเจดีย์สมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น

1. **ลูกแก้ว** องค์ประกอบส่วนที่ตั้งอยู่บนปลายยอดสุดของพระเจดีย์นิยมทำเป็นรูปทรงกลมเกลี้ยง บางแห่งทำเป็นรูปคล้ายหยดน้ำ ซึ่งเรียกว่า **"หยดน้ำค้าง"**

2. **ปลี** องค์ประกอบของยอดพระเจดีย์ส่วนที่ทำเป็นรูปกรวยกลมเกลี้ยงคล้ายปลีกล้วยต่อจากส่วนของปล้องไฉนขึ้นไป บางแห่งยืดปลีให้ยาวแล้วคั่นด้วย "บัวลูกแก้ว" ตอนกลางทำให้ปลีถูกแยกเป็น 2 ส่วน ซึ่งจะเรียกส่วนล่างว่า "ปลีต้น" และส่วนบนว่า "ปลียอด"

3. **บัวกลุ่ม** ชื่อเรียกองค์ประกอบชุดหนึ่งซึ่งทำเป็นรูป"บัวโถ" ต่อซ้อนให้มีขนาดลดหลั่นกันขึ้นไปอย่าง"บัวลูกแก้ว" สำหรับใช้เป็นส่วนของ"ปล้องไฉน" ในเจดีย์ย่อเหลี่ยม

4. **ปล้องไฉน** ชื่อเรียกส่วนปลายที่เป็นยอดแหลมของพระเจดีย์ ซึ่งทำเป็นบัวลูกแก้วคั่นเป็นข้อๆ ใหญ่เล็กลดหลั่นลงตลอดแท่ง ตรงเชิงฐานรับด้วย "บัวถลา" ก่อนวางเทินบน "ก้านฉัตร"

5. **ก้านฉัตร** องค์ประกอบทางโครงสร้างของพระเจดีย์ที่ทำเป็นรูปทรงกระบอกกลม ทำหน้าที่เทิน

รับปล้องไฉนให้ตั้งฉาก

6. เสาหาน องค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่ช่วยเสริม “ก้านฉัตร” ในการรับน้ำหนักของ “ปล้องไฉน” และ “ปลี” นิยมทำเป็นรูปทรงกระบอกกลมหรือแปดเหลี่ยมขนาดเล็กแต่สูงเท่ากับก้านฉัตร วางล้อมก้านฉัตรในตำแหน่งของทิศประจำทั้ง ๘

7. บัลลังก์ องค์ประกอบสำคัญที่ทำเป็นรูป “ฐานปัทม์” 4 เหลี่ยม หรือ4 เหลี่ยมย่อมุม หรือ กลม หรือ 8เหลี่ยมวางเทินเหนือหลังองค์ระฆัง เพื่อตั้งรับ “ก้านฉัตร” และ “เสาหาน”

8. องค์ระฆัง องค์ประกอบส่วนที่สำคัญที่สุดของพระเจดีย์ในฐานะตัวเรือนของอาคารที่ทำเป็นรูปทรงกลมปากผายคล้ายระฆังคว่ำปากลงในงานสถาปัตยกรรมไทยองค์ระฆังนี้มีทั้งแบบทรงกลม ทรง 8 เหลี่ยม และทรง4เหลี่ยมย่อมุมตามคตินิยมของแต่ละยุคสมัย
ที่แตกต่างกัน

9. บัวคอเสื้อองค์ประกอบตกแต่งที่ทำเป็นรูปกระจังปั้นทับลงบนส่วนของสันบ่า“องค์ระฆัง”
บัวคอเสื้อ คือ ปูนปั้นตกแต่งลวดลาย นิยมในสมัยรัตนโกสินทร์

10. บัวปากระฆังชื่อเรียกส่วนประกอบที่ทำเป็นรูปบัวคว่ำบัวหงายบางแห่งปั้นปูนประดับเป็นรูปกลีบบัว

11. บัวโถชื่อเรียกองค์ประกอบสำคัญที่เป็นลักษณะเฉพาะของเจดีย์ย่อเหลี่ยมที่ทำเป็นรูปบัวมีกลีบขนาดใหญ่ดอกเดียวเทินรับองค์ระฆังแทน“บัวปากระฆัง”ในเจดีย์ทรงกลมบ้างเรียกว่า “บัวคลุ่ม” ก็มี

12. มาลัยเถาชื่อเรียกองค์ประกอบชุดหนึ่งที่ทำเป็นชั้นของ “บัว” หรือ “ลูกแก้ว”คล้ายพวงมาลัยซ้อนต่อกันขึ้นไป 3 ชั้น ใต้บัวปากระฆัง

ฐานมีหลายชื่อ แต่สำหรับหมู่ช่างจะเรียกว่าฐานบัว ซึ่งพัฒนามาจากฐานหน้ากระดานโดยเพิ่มองค์ประกอบบัวคว่ำและบัวหงายลงไป

13.ฐานสิงห์ หรือฐานเท้าสิงห์ เป็นฐานที่ช่างยกย่องว่าเป็นฐานชั้นสูงกว่าฐานอื่น ฐานเท้าสิงห์ ซ้อนกัน 3 ชั้น ใช้เป็นชุดของ“มาลัยเถา” สำหรับเจดีย์ย่อเหลี่ยม

14. ฐานปัทม์ เป็นองค์ประกอบสำคัญทางโครงสร้างของพระเจดีย์ที่ทำหน้าที่รับน้ำหนักอาคารทั้งองค์หรือใช้เสริมองค์พระเจดีย์ให้ดูสูงขึ้นเหตุที่**เรียกว่า “ฐานปัทม์”** เนื่องเพราะโดยทั่วไปฐานชนิดนี้ก่อรูปด้วยลักษณะของฐานบัวชุด“บัวคว่ำ”และ“บัวหงาย” (ปัทม์หมายถึง ดอกบัว)

15. ฐานเขียง เป็นชื่อเรียกฐานหน้ากระดานเกลี้ยงๆ ชั้นล่างสุดขององค์พระเจดีย์ ซึ่งแต่ละองค์แต่ละรูปแบบอาจจะมีฐานเขียงได้ตั้งแต่1-5 ชั้น ซ้อนลดหลั่นกันขึ้นไปแล้ว**หรือจะย่อมุม** แต่จะกำหนด[๑๘]

[๑๘] http://www.bloggang.com

๒.๔ ประโยชน์และความสำคัญของ โบสถ์และวิหารวิหาร

สถาปัตยกรรมที่ใช้เป็นสถานที่ที่พระสงฆ์ประชุมกันทำสังฆกรรมต่างๆหลังคาสูงแบบบ้านเรือนไทยนิยมสร้างบ้านชั้นเดียวติดกับพื้นยกพื้นสูงขึ้น

วิหาร หมายถึงอาคารที่สร้างขึ้นโดยมีหลังคา ๒ ปีก หรือหลังคาที่ลาดลงไป ๒ ข้างอีกนัยหนึ่งคือหลังคาที่มีสันหลังคาหรืออกไก่ หรือหลังคาที่มียอดแหลมอย่างทรงปิรามิดก็ได้ หลังคาสองปีกนี้อาจจะเป็น “หลังคาทรงมลิลา” (Gable Roof) โดยมีหน้าจั่วหัวท้ายหลังคาก็ได้หรือจะไม่มีหน้าจั่วแต่เป็นทรงปั้นหยา (Hip Roof) ก็ได้ หรืออาจจะผสมกันทั้ง ๒ แบบก็ได้เป็นอาคารที่ประดิษฐานพระพุทธรูปคล้ายเป็นที่ประทับของพระพุทธเจ้า คู่กับอุโบสถ แต่ไม่มี วิสุงคามเหมือนพระอุโบสถ คำว่า วิหาร แต่เดิมใช้ในความหมายว่า วัด เช่นเดียวกับคำว่า อาราม อาวาส เช่น เวฬุวัน วิหารเชตวัน มหาวิหาร[๑๙]

พระวิหารชื่อเรียกอาคารที่ใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาร่วมกันระหว่างพระภิกษุสงฆ์กับฆราวาส เช่น งานถวายผ้าพระกฐิน งานทอดผ้าป่า งานทำบุญพิธีต่างๆ ฯลฯ แต่คำว่า “พระวิหาร” หรือ “วิหาร”นั้นเดิมมีความหมายว่าเป็น “ที่อยู่” คือที่อยู่ของหมู่พระสงฆ์ หรืออย่างที่เรียกและเข้าใจในปัจจุบันว่า “กุฏิ”นั่นเอง ซึ่งความจริงแล้ว กุฏิก็คือ “กุฎี” ที่หมายถึงที่อยู่อาศัยของพระภิกษุในครั้งสมัยพุทธกาล ดังเช่น “พระคันธกุฎี ” ที่ประทับของพระพุทธเจ้า หรือ “กเรริกุฎี”“โกสัมพกุฎี”ที่ประทับของพระอัครสาวกซ้ายขวาของพระพุทธองค์ ซึ่งอนาถบิณฑิตเศรษฐีได้จัดสร้างถวายให้ เป็นต้น ด้วยเหตุที่พระวิหารและกุฏิมีความหมายที่เหมือนกันนี่เอง บ่อยครั้งจึงมักจะใช้เรียกเป็นคำคู่กันเสมอในสังคมชาวพุทธของไทย ดังเช่นในจารึกป่ามะม่วง หลักที่ ๔ ด้านที่ ๒ ที่ว่า “……..รับสั่งให้นายช่าง ปลูกกุฎีวิหารระหว่างป่ามะม่วงอันมีในทิศประจิม……”. เป็นต้น

พระวิหารนอกจากจะมีความหมายที่หลากหลายแล้ว ยังมีรูปแบบประเภทและหน้าที่รวมทั้งตำแหน่งที่ตั้งอาคารที่แตกต่างกันออกไป อีกมากมาย โดยเฉพาะในยุคสมัยรัตนโกสินทร์นี้มีปรากฏรวมถึง ๘ ประเภทด้วยกัน คือ

วิหาร หมายถึง อาคารที่เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธปฏิมา โดยเป็นพระวิหารหลักประธานเรียกอาคารที่ใช้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป องค์สำคัญ พระวิหารประเภทนี้ถูกกำหนดให้เป็นหลักประธานของวัดเองโดยตรงแทนพระเจดีย์ หรือพระปรางค์ หรือตั้งเป็นเอกเทศที่ไม่อยู่ในฐ าน องค์ประกอบร่วมในเขตพุทธาวาสของวัด แต่ตั้งขึ้นเพื่อหมายให้เป็นอย่าง “พระมหาสุทธาวาส”เช่น พระวิหารพระมงคลบพิตร จ.อยุธยา, พระวิหาร วัดสุทัศน์ฯ กรุงเทพฯ

---

[๑๙] http://th.wikipedia.org/wiki/%E0% วันที่๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

วิหารหลวงหมายถึง พระวิหารที่ทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบรองร่วมในผังเขตพุทธาวาส ที่ใช้เสริมให้หลักประธานของวัดไม่ว่าจะเป็นพระเจดีย์ พระปรางค์ หรือพระมณฑปให้มีความสำคัญยิ่งขึ้น การเรียกชนิดของพระวิหารว่าเป็น "พระวิหารหลวง" นั้น มีหลักเกณฑ์อยู่ว่าพระวิหารนั้นจะต้องตั้งอยู่ด้านหน้าหรือด้านหลัง "พระเจดีย์" หรือ "พระปรางค์" หรือ"พระมณฑป"อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้นเช่น พระวิหารหลวง วัดพระศรีสรรเพชญ์ อยุธยา, พระวิหารหลวง วัดมหาธาตุ สุโขทัย

วิหารทิศหมายถึง กลุ่มพระวิหาร ๓ หลังที่มีลักษณะและขนาดที่เท่ากัน สร้างขึ้นเพื่อร่วมประกอบในผัง โดยวางล้อมรอบศูนย์กลางคือพระเจดีย์หรือพระปรางค์ เพิ่มจากพระวิหารหลวงหรือพระอุโบสถที่อยู่ด้านหน้า นิยมสร้างระเบียงคดชักล้อมเชื่อมต่อส่วนท้ายวิหาร

วิหารรายหมายถึงพระวิหารขนาดย่อมที่สร้างขึ้น เพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา แต่พระวิหารรายเหล่านี้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่ทำบุญพิธี

พระวิหารน้อย หมายถึง พระวิหารที่สร้างขึ้นเพิ่มเติมในผัง เพื่อใช้เป็นอาคารสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปโดยเฉพาะ ด้วยเหตุจากวัดมีพระพุทธรูปองค์สำคัญ หรือมีบุคคลมีจิตศรัทธา

พระวิหารแกลบ หมายถึงพระวิหารที่มีขนาดพอประดิษฐานองค์พระพุทธรูป หรือรูปหล่อพระภิกษุที่มีผู้นับถือศรัทธามากอีกทั้งมรณภาพไปแล้วเพื่อใช้ เป็นสิ่งรำลึกถึงและกราบไหว้บูชา ขนาดประมาณ ๑.๕๐ x ๒.๕๐-๓.๐๐ เมตร เช่น วิหารแกลบ วัดพุทไธสวรรค์ อยุธยา

พระวิหารคด ชื่อเรียกพระวิหารที่ตั้งอยู่เฉพาะบริเวณตรงมุมของแผนผังเท่านั้น เป็นพระวิหารที่ออกแบบแผนผังให้เป็นรูปหักศอก แนวคิดน่าจะเพื่อใช้เป็นสิ่งกำหนดขอบเขตล้อม

พระวิหารยอดหมายถึงพระวิหารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประดิษฐานสิ่งสำคัญ เช่น พระบรมธาตุ หรือพระพุทธรูปสำคัญ เหตุที่เรียกว่า "พระวิหารยอด" ก็เนื่องด้วยเป็นอาคารที่ออกแบบเป็นเรือนมียอด เช่น วิหารยอด วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพฯ

นอกจากพระวิหารทั้ง ๘ ประเภทนี้แล้ว ยังมีชื่อเรียกพระวิหารอีกประเภทหนึ่ง คือ "พระวิหารเขียน" ที่เรียกว่าพระวิหารเขียน เพราะมีการเขียนภาพชาดกหรือพุทธประวัติประดับอยู่ภายใน เช่น พระวิหารเขียนวัดป่าโมก จ.อ่างทอง, โบสถ์น้ำวัดพุทธเอ้น เชียงใหม่

โบสถ์หรือวิหาร *มหาอุตม์* เครื่องรางของขลังที่ช่วยให้ผู้เป็นเจ้าของอยู่ยงคงกระพัน ; โบสถ์หรือวิหารที่มีผนังทึบตันรอบด้านมีช่องทางเข้าออกเฉพาะประตูด้านหน้าแห่งเดียวเพื่อประโยชน์ในการทำพิธีที่เชื่อว่าจะทำให้ขลังยิ่งขึ้น และมีความอยู่ยงคงกระพันครั้งโบราณถือประกอบพิธี ในคราวออกรบ.

ภาพถ่ายวิหารมหาอุตม์ ที่ชำรุดทรุดโทรม ก่อนบูรณะ วัดกระดังงาบุปผาราม
ถ่ายเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๔

ภาพวิหารมหาอุตม์ บูรณะแบบโบราณยึดแบบเดิม ถ่ายเมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

๒.๕ สรุปท้ายบท

วัดกระดังงาบุปผาราม เป็นวัดที่มีความเก่าแก่และมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานพอสมควร เป็นวัดที่มีโบราณสถานและโบราณวัตถุ เช่น วิหารมหาอุตม์ เจดีย์ทรงระฆังคว่ำ เป็นต้น ที่มีค่าควรอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกโลก และควรให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาเชิงประวัติเพื่อรักษาอยู่คู่กับพระพุทธศาสนาต่อไป

วัดกระดังงา ฯ ยังเป็นวัดที่เคยมีพระมหากษัตริย์ไทย คือรัชกาลที่ ๕ เคยเสด็จประพาสทางน้ำโดยเรือพระที่นั่งเสด็จมาและท่านเคยแวะมาประทับที่วัดกระดังงา ฯ แห่งนี้ **ปัจจุบันยังมี " บาททองเหลือง ใบใหญ่ สมัย ร.๕. จารึกว่าเมื่อเสด็จพระราชดำเนินประเทศยุโรป รัตนโกสินทรศก ครั้ง ๑๒๖ "** เป็นหลักฐานอยู่ในปัจจุบัน ถือว่าเป็นความอัศจรรย์ใจอย่างมากและเกิดเป็นความประทับใจ ความทรงจำแก่ชาวบ้านชุมชนวัดกระดังงา ฯ อย่างมาก ส่วนชาวบ้านก็มีความศรัทธาในวัด และเจ้าอาวาสรุ่นเก่า ๆ อย่างเช่น หลวงพ่อจีน เป็นต้น ถือว่าท่านเป็นเกจิแหล่งลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา จนถึงปัจจุบันชาวบ้านก็ยังมีความศรัทธาและเลื่อมใสในตัวเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ชาวบ้านก็ยังมีการทำนุบำรุงวัดกระดังงาฯ เป็นอย่างดีจะเห็นได้จากการมีงานวัดที่ชาวบ้านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตลอดเรื่อยมาจนกระทั่งจวบจนถึงปัจจุบันนี้.

คณะช่างกรมศิลปากรที่ ๓ สำรวจพระพุทธรูป ภายในวิหารมหาอุตม์

บทที่ ๓
ผลของการศึกษา
ประวัติกระดังงาปุบผาราม

๓.๑ เพื่อให้ทราบเรื่องราวความเป็นมาประวัติของวัดของวัดกระดังงาบุปผาราม

สังคมปัจจุบันนี้ พุทธศาสนิกชนไม่ค่อยจะทราบความเป็นมาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนามากนัก โดยเฉพาะที่เป็นองค์ประกอบของพระพุทธศาสนานั้นก็คือ วัด หรือโบราณสถานโบราณวัตถุเป็นของมีอยู่ภายในวัดต่าง ๆ อย่างเช่น วัดกระดังงา ๆ ก็มีโบราณสถานและโบราณวัตถุและรวมถึงประวัติของวัดที่มีความเป็นมาที่เก่าแก่น่าศึกษาและอนุรักษ์ไว้เป็นสมบัติของพระพุทธศาสนา และวัดส่วนใหญ่ในประเทศไทยก็มีวัดอยู่เป็นจำนวนมาก บางวัดก็มีสิ่งก่อสร้างที่จัดได้ว่าเป็นโบราณสถานโบราณวัตถุ ที่ควรอนุรักษ์เก็บไว้ เพื่อเป็นการประกาศให้ทั่วโลกรู้ว่ามรดกทางวัฒนธรรม เช่นเดียวกับวัดกระดังงา ฯ เมื่อมีการศึกษาเข้าใจถึงประวัติความเป็นมาของวัดเราก็ควรนำความรู้เหล่านั้นนำมาศึกษา ช่วยกันเผยแพร่เกี่ยวกับวัดไทย และสิ่งปลูกสร้างที่จัดว่าเป็นสมบัติของพระพุทธศาสนาให้ประชาชนชาวบ้านวัดกระดังงา ฯ รู้จักการอนุรักษ์วัดและสิ่งที่มีอยู่ในวัดถึงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งในวัดหรือนอกบริเวณวัด และช่วยกันปลูกจิตใจให้มีความตระหนักถึงคุณค่าของวัดและสร้างจิตวิญญาณของความเป็นชาวพุทธ เพื่อจะได้ช่วยกันพัฒนาบำรุงวัดในพระพุทธศาสนาสืบต่อไป.

๓.๒ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

การวัดกระดังงาปุบผาราม เป็นวัดที่เก่าแก่และมีความสำคัญเกี่ยวกับเชิงประวัติศาสตร์ดังที่กล่าวมาแล้ว ถือเป็นการดีที่จะประกาศให้คนทั่วไปหรือชาวโลกได้รับรู้โดยเพาะชาวบ้านชุมชนวัดกระดังงา ฯ เอง จะได้เกิดความมีจิตสำนึกการหวงแหนวัด โบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีขึ้นอยู่ภาพในวัด และเป็นการที่ชาวบ้านทั่วไปจะได้ปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนและบุตรหลานของตนให้เกิดความรักษ์ในพระพุทธศาสนายิ่งขึ้นต่อไป ทังนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับรัฐบาลและหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย ที่จะต้องมาร่วมมือกันป้องกันและก็มีการอนุรักษ์ไปพร้อมกันด้วย โดยการที่จะต้องกรมศิลปกรต้องมีบทบาทเข้ามาดูแลโบราณสถานและโบราณวัตถุหรีสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ภายในวัดเพราะเป็นงานด้านเกี่ยวกับศิลปะทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นมรดกของศาสนาที่จะต้องรักษาให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุดเท่าที่ทำได้

๓.๓ เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาพัฒนาต่อไป

ประวัติศาสตร์ทางพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นข้อมูลและจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาในเชิงวิชาการ เชิงประวัติศาสตร์ เชิงวิจัย เป็นต้น เพื่อเป็นการพัฒนาสิ่งที่เกิดขึ้นมาในอดีตที่ยังไม่ดีเท่าที่ควรหรือจะได้เป็นแนวทางในการป้องกันเพื่อการทำลายพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับมรดกของศาสนาของผู้ที่ไม่หวังดีต่อพระพุทธศาสนาหรือเพื่อป้องกันจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม เป็นต้นและจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นต่อไปในอนาคต

๓.๔ สรุปท้ายบท

วัดในพระพรพุทธศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองหรือถาวรวัฒนาอยู่ได้นั้น ต้องอาศัยกำลังทั้งด้านร่างกายด้านสติปัญญา ของพุทธศาสนิกชนคนดีทั้งหลายมาร่วมมือช่วยกันรักษา เช่นเดียวกับวัดกระดังงาปุบผาราม ที่เป็นวัดอยู่คู่กับพระพุทธศาสนามาช้านาน และเป็นวัดที่มีความเจริญมาตั้งแต่อดีตจนถึงวันนี้ อาจจะเกิดจากผู้นำของวัดคือเจ้าอาวาส เพราะมีความเป็นผู้นำที่มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำโดยการยึดหลักธรรมของการบริหารการจัดการเข้ามาช่วยในการจัดการวัดให้คนภายในวัดและนอกวัดเป็นผู้ที่มีระบบระเบียบ มีศีลธรรมประจำใจ รู้จักการให้ รู้การช่วยเหลือซึ่งกันและทั้งในยามสุขและยามทุกข์ และเจ้าอาวาสต้องปลูกจิตสำนึกแก่เยาวชนของชุมชนภาย วัดกระดังงา ฯ ให้รู้จักการพัฒนาวัดอนุรักษ์มรดกของวัด เช่น เจดีย์ เป็นต้น และในทางเดียวกันจะต้องปลูกฝั่งเกี่ยวกับการบำเพ็ญตนช่วยเหลือประโยชน์เพื่อส่วนร่วมส่วนมากกว่าประโยชน์ตนวัดกระดังงาปุบผารามจึงจะเจริญรุ่งเรืองต่อไปอนาคตอย่างแน่นอน ......

บทที่ ๔
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
จากผลการศึกษามาตั้งแต่บทที่ ๑-๔ ได้ขอสรุปแยกเป็น ๓ ประเด็น

๕.๑ ข้อดี

ประชาชนชาวบ้านวัดกระดังงาปุบผารามมีความศรัทธาในวัดกระดังงา ฯ อย่างมาก จะดูได้จากการที่ชาวบ้านมาร่วมกันทำบุญในตามประเพณีต่าง ๆ หรือแม้แต่ใส่บาตรในเวลาตอนเช้า ช่วยบ้านชวนบุตรหลานของตนมาทำบุญที่วัดบ้าง ใส่บาตรในตอนเช้าหรือในบางครั้งมาช่วยกันอนุรักษ์พัฒนาภายในวัดบ้าง ก็จะได้ความร่วมมือจากชาวบ้านทุกครั้งหรือแม้แต่การบริจาคทรัพย์ การก่อสร้างหรือบูรณปฏิสังขรณ์ภายในวัด ก็จะมีชาวบ้านมาร่วมกันบริจาคทรัพย์

ส่วนการด้านอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุภายในวัด ก็ได้มีทางรัฐบาลและหน่วยงานให้การช่วยเหลือ บ้าง แต่น้อยมาก ในขณะปัจจุบันนี้ ด้านกรมศิลปกรก็ได้มีการเข้ามาทำการบูรณปฏิสังขรณ์อนุรักษ์ประวัติศาสตร์ได้ เพื่อจะรักษาบูรณะซ่อมแซมให้คงสภาพเดิมหรือเหมือนเก่ามากที่สุด โดยทางกรมศิลปกรเองก็ให้ความสนใจ เพื่อคงไว้อยู่คู่ประเทศชาติต่อไป

๕.๒ ข้อด้อย

พุทธศาสนิกชนชาวบ้านวัดกระดังงาปุบผาราม ยังมีขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการประพฤติปฏิบัติตามหลักชาวพุทธที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในคุณสมบัติของอุบาสกอุบาสิกา ที่บางครั้งมีความเชื่ออย่างงมงายโดยการไปพึ่งสิ่งที่อยู่ภายนอกตัวเอง เช่น บนบานสารกล่าวบ้าง เสี่ยงโชคเล่นหวยบ้าง เป็นต้น มากกว่าที่จะมาพึ่งสิ่งที่อยู่ภายในตนเอง คือการนำหลักของพระพุทธศาสนามาปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันหรือเอามาแก้ไขปัญหาชีวิตของตนเองและผู้อื่น เมื่อไม่มีหลักธรรมมาดำเนินชีวิตตนเองแล้วการกระทำต่าง ๆ ก็จะพลอยส่อไปในทางที่ไม่ดีไม่งาม จึงทำให้ความเป็นพุทธเหลือน้อยลงไป การที่จะมาช่วยเหลือวัดหรือพระพุทธศาสนาในเรื่องต่าง ๆ จึงไม่ค่อยปรากฏให้เห็นในสังคมปัจจุบันมากนัก เมื่อเป็นย่างนี้เยาวชนหรือคนรุ่นหลังเมื่อเกิดมาก็จะนำความที่ไม่ดีไม่งามของคนรุ่นเก่าเอามาใช่ต่อไปในอนาคตอย่างเป็นแท้

๓ ข้อเสนอแนะ

การที่จะให้วัดกระดังงาปุบผาราม มีความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงในพระพุทธศาสนาเหมือนกับในอดีตที่ผ่านมา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

๑. ผู้นำคือเจ้าอาวาสจะต้องมีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม
๒. เจ้าอาวาสจะต้องก่อสร้างศรัทธาและปสาทะให้มีขึ้นตัวตนเองก่อน
๓. ภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ต้องให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน เช่น งบประมาณในการบูรณซ่อมแซมวัด
๔. ต้องมีการปลูกจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์พัฒนาวัดในแก่ประชาชนและเยาวชนในชุมชน
๕. เจ้าอาวาสจะต้องเป็นนักเสียสละ ช่วยเหลือผู้ตกยาก โดยที่ไม่หวังผลตอบแทน
๖. ต้องมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับงานบุญต่าง ๆ ให้มาก
๗. คณะสงฆ์ในส่วนต่าง ๆ ต้องมีการให้ความช่วยเหลือด้านพัฒนาพระภิกษุสามเณรและด้านพัฒนาวัด
๘. ผู้นำชุมชนหรือหมู่บ้านจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนในหมู่บ้าน เช่น มาทำบุญทุกวันพระ เป็นต้น

....

ด้านหลังอุโบสถมหาอุตม์ หลังบูรณะ

บรรณานุกรม

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสิงห์บุรีบริเวณศูนย์ราชการจังหวัดสิงห์บุรี:**ประวัติวัดจังหวัดสิงห์บุรี:** พิมพ์ครั้งที่ ๑,โรงพิมพ์บุญไพศาลเจริญ สิงห์บุรี; ๒๕๔๙

ราตรี โตเพ่งพัฒน์:**โบราณสถานที่ยังมิได้ขึ้นทะเบียน เล่ม** ๑: พิมพ์ครั้งที่ ๑,โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๓๓.

ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม:**งานช่างหลวงศิลปะอยุธยา**พิมพ์ครั้งที่ ๓ ,กรุงเทพ สำนักพิมพ์เมือง โบราณ ๒๕๕๐.

ผศ.ดร.จารุวรรณ พึ่งเทียร ; **พุทธศิลป์** : พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ พิมพ์ที่โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : กรุงเทพ ฯ

ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม ; **ศิลปะอยุธยา** งานช่างหลวงแห่งแผ่นดิน :พิมพ์ครั้งที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ สำนักพิมพ์ ฟิสิกส์เซ็นเตอร์ ; กรุงเทพ ฯ

http://www.watkradungngabuppharam.com/ วันที่๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

http://www.baanjomyut.com/library/hist.html วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

http://www.phuttha.com วันที่๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

http://guru.thaibizcenter.com/articledetail.asp?kid=2397วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

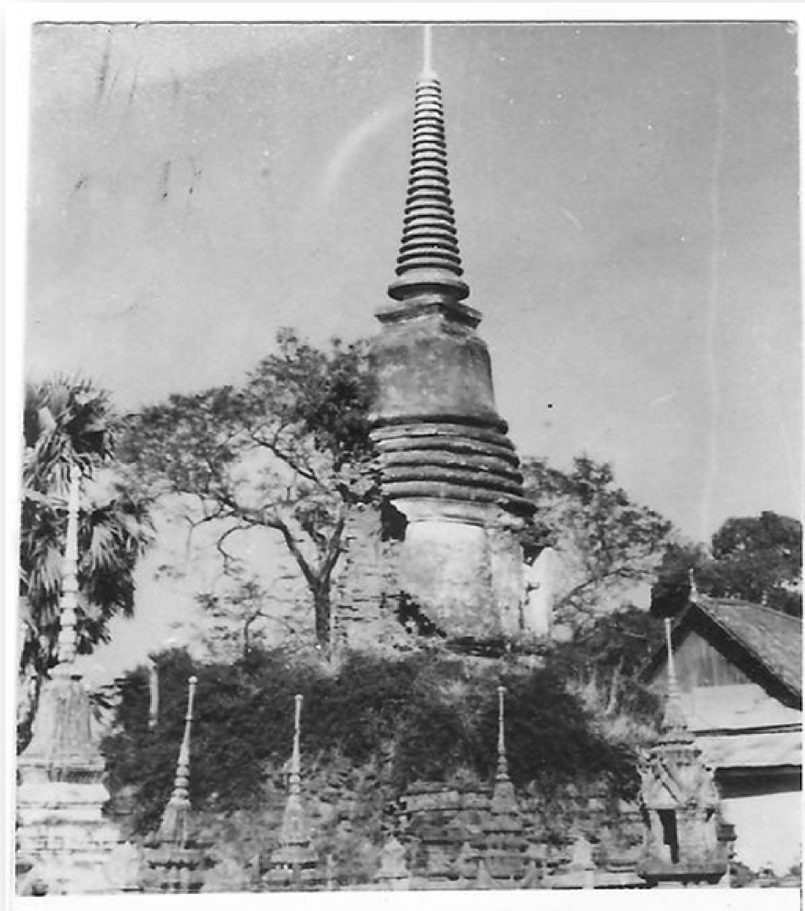
http://www.bloggang.com

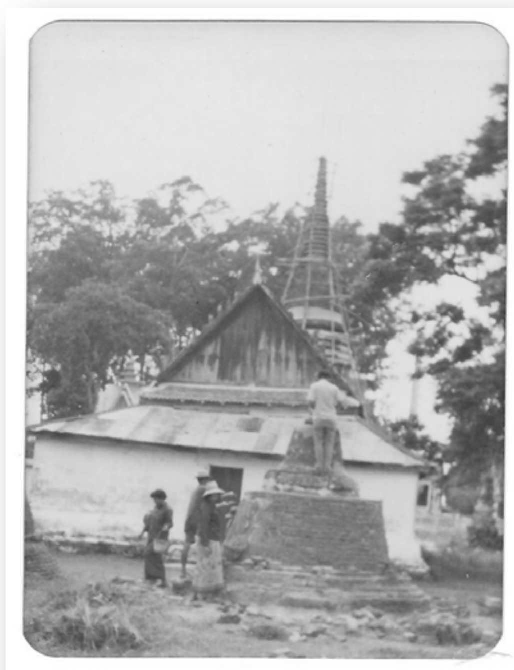
ป่ายางนาในปัจจุบัน

อุโบสถมหาอุตม์ ลักษณะสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งบนรากฐานเดิม
คาดว่า เป็นสมัยกรุงศรีอยุธยา สำรวจโดยช่างกรมศิลปากร ที่ ๓ พ.ค. ๕๕

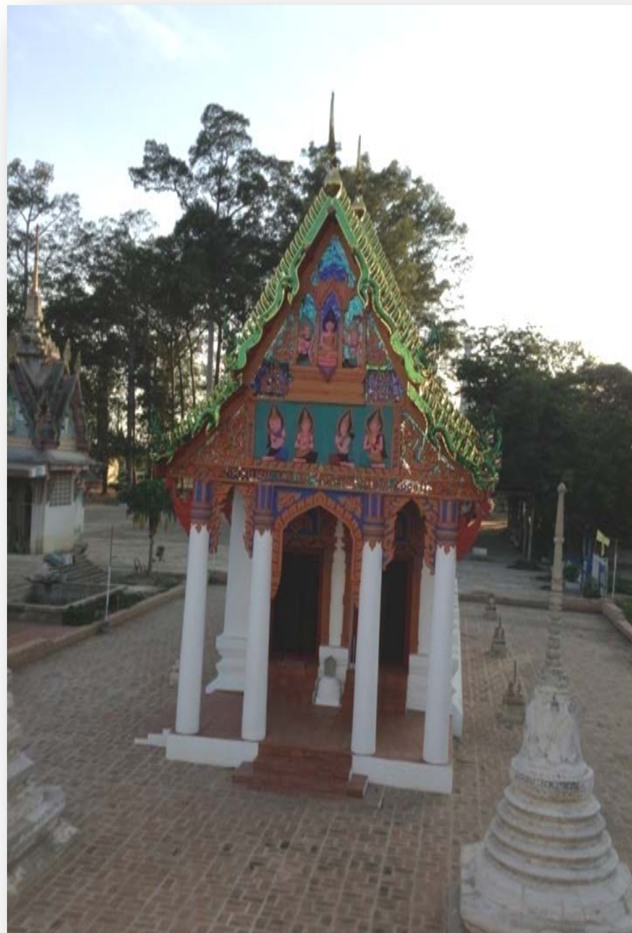
ภาพเจดีย์ เมื่อ ๒๐ กว่าปีก่อน ถ่ายโดย พ.อ.พิเศษ พล ราชประสิทธิ์ (สง.ลว. กอง ๖ ศรภ.)

ภาพวิหารมหาอุตม์ อันศักดิ์สิทธิ์ บูรณะโดยกำลังของชาวบ้าน เมื่อ ๓๐ กว่าปีที่แล้ว

อุโบสถมหาอุตม์ ถูกบูรณะเปลี่ยนแปลงเมื่อ ๒๔๐๕

อุโบสถมหาอุตม์ ถูกบูรณะโดยพระครูใบฎีกาชาติชาย อาภาธโร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕
เพื่ออยู่คู่วัด และลูกหลานชาววัดกระดังงาบุปผารามสืบต่อไป....

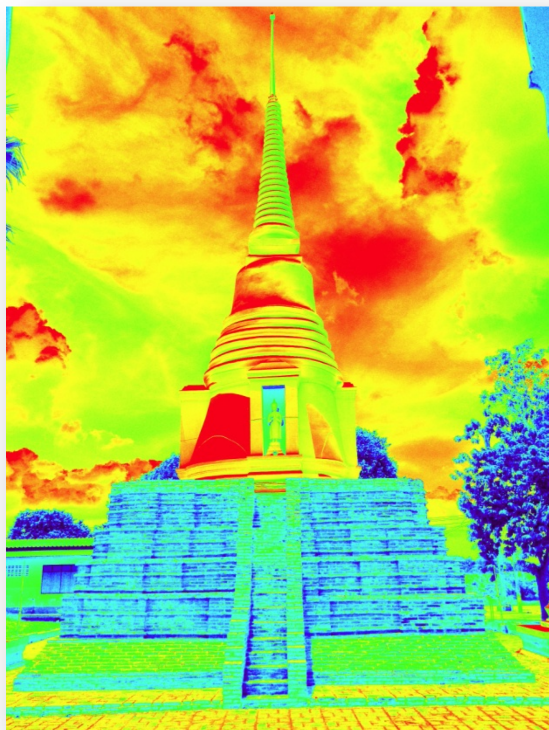

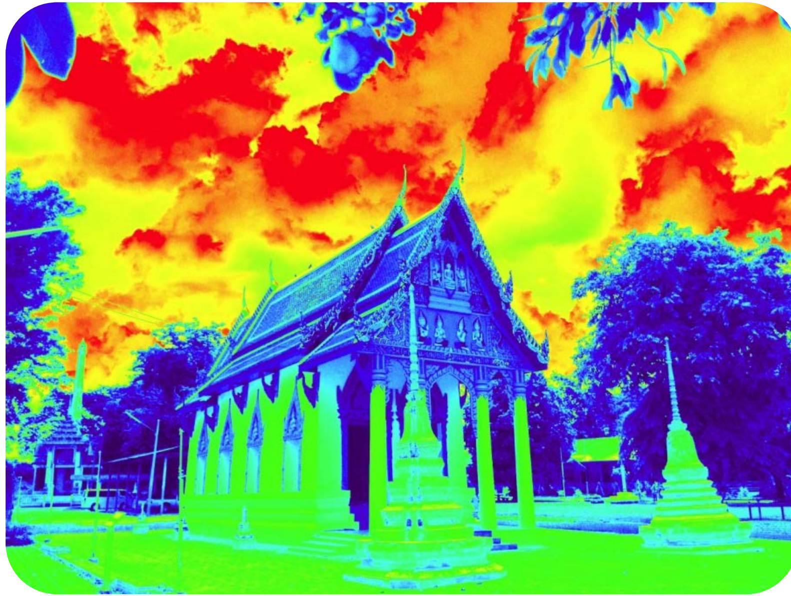
เจดีย์ยุทธหัตถี ทรงระฆังคว่ำ ถูกบูรณะโดยพระครูใบฎีกาชาติชาย อาภาธโร
เมื่อ มกราคม. – พฤศจิกายน. พ.ศ. ๒๕๕๕
เพื่ออยู่คู่วัด และลูกหลานชาววัดกระดังงาบุปผารามสืบต่อไป....

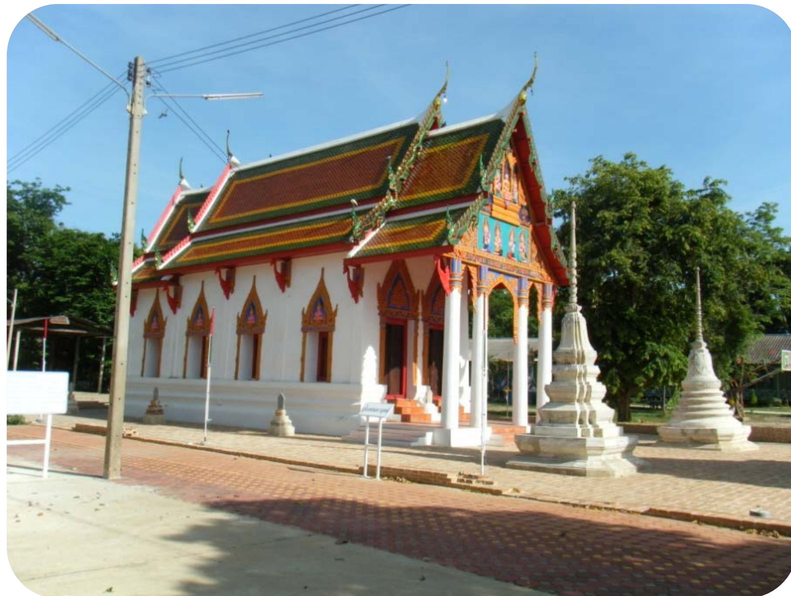

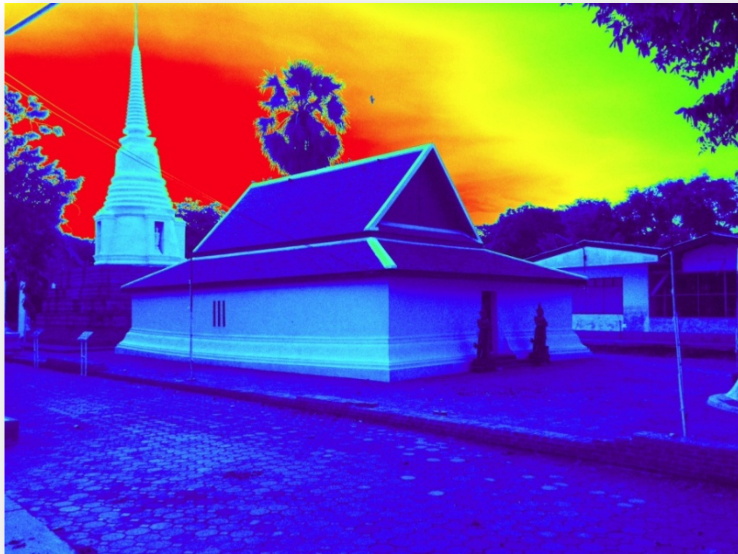
ภาพเจดีย์ในตอนเที่ยง

ภาพอุโบสถมหาอุตม์ ในยามเที่ยง

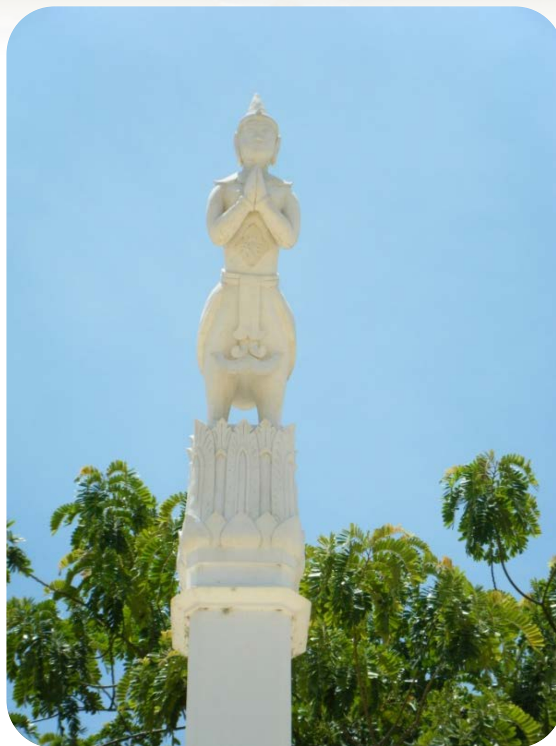
ภาพวิหารมหาอุตม์ ในยามเที่ยง บูรณะปฏิสังขรณ์โดยพระครูใบฎีกาชาติชาย อาภาธโร
เพื่อคงไว้สถาปัตยกรรม ของโบราณ

พลับพลาสมัยโบราณ บูรณะขึ้นมาใหม่

มณฑปหลวงปู่จีน

เสาหงส์ สร้างขึ้นใหม่ แทนของเดิม
โดยพระครูใบฎีกาชาติชาย อาภาธโร

ภาพอุโบสถ ๒ ชั้น ทรงสมัยใหม่ ถ่ายเมื่อ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๔

ภาพบริเวณวัด มณฑปหลวงปู่จีน ประสบอุทกภัย ถ่ายเมื่อ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔

หลวงพ่ออึ่ง

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ : พระ ครูใบฎีกาชาติชาย อาภาธโร (รอดเสือ)

วัน เดือน ปีเกิด : ๕ ธันวาคม ๒๕๐๘ ปีมะเส็ง

ภูมิลำเนา : ๓๕ หมู่ ๔ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

การศึกษา : พ.ศ. ๒๕๒๗ จบชั้นมัธยมปีที่ ๖ โรงเรียนสิงห์บุรี

พ.ศ. ๒๕๓๖ : สอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอกสำนักเรียน คณะจังหวัดสิงห์บุรี

พ.ศ. ๒๕๔๘ : เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และเลขานุการเจ้าคณะตำบลบางกระบือ

พ.ศ. ๒๕๔๙ : เป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวัดกระดังงาจังหวัดสิงห์บุรี

อุปสมบท : วัน ๒ฯ๗ ค่ำ ปีมะเส็ง ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๓ ณ อุโบสถ

วัดจักรสีห์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

พ.ศ. ๒๕๕๐ : เป็นเจ้าอาวาสวัดกระดังงาบุปผาราม

พ.ศ. ๒๕๕๕ : จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

คณะพุทธศาสตร์

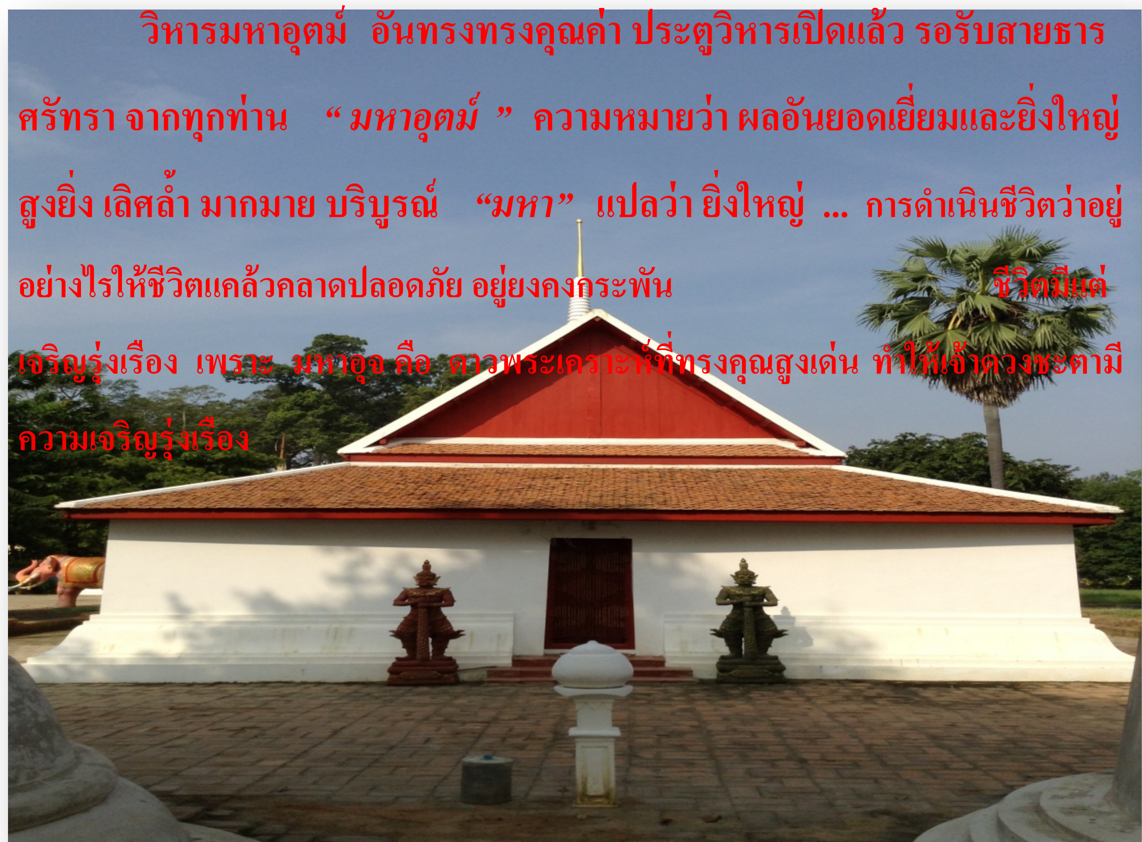
ปัจจุบัน : ศึกษา ต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

คณะ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต. ลำไทร อ.วังน้อย จ. พระนครศรีอยุธยา

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดกระดังงาบุปผาราม เลขที่ ๘๐ หมู่ ๖ ตำบลบางกระบือ

อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

วิหารมหาอุตม์ อันทรงทรงคุณค่า ประตูวิหารเปิดแล้ว รอรับสายธาร
ศรัทรา จากทุกท่าน *“ มหาอุตม์ ”* ความหมายว่า ผลอันยอดเยี่ยมและยิ่งใหญ่
สูงยิ่ง เลิศล้ำ มากมาย บริบูรณ์ *“มหา”* แปลว่า ยิ่งใหญ่ ... การดำเนินชีวิตว่าอยู่
อย่างไรให้ชีวิตแคล้วคลาดปลอดภัย อยู่ยงคงกระพัน ชีวิตมีแต่
เจริญรุ่งเรือง เพราะ มหาอุจ คือ ดาวพระเคราะห์ที่ทรงคุณสูงเด่น ทำให้เจ้าดวงชะตามี
ความเจริญรุ่งเรือง

มหาอุตม์ เพราะ อุตม อ่านว่า อุด-ตะมะ แปลว่า สูงสุด, ดีที่สุด, ยอดเยี่ยม เลิศ ,ยิ่ง ,วิเศษ ประเสริฐมากมาย, บริบูรณ์

